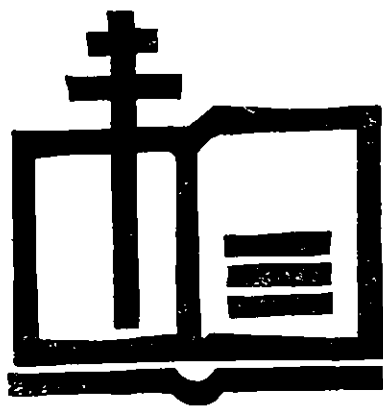

Slovo

Ročník II. • Číslo 14

31. OKTÓBRA 1970

Z OBSAHU:

- Cyklus Svetlá vlasti pokračuje osobnosťami Bl. Mlady a sv. Bystrika.
- T. Fedorenko píše o potrebe duchovnej jednoty v článku: Jedno srdce — jedna myseľ.
- Z ďalších autorov: dr. J. Bubán, o. M. Potocký, dr. E. Korba, o. J. Durkán, dr. J. Mastiliak, M. Timská, Th. Lic. J. Seman, o. F. Dančák a i.
- O zborníku Dedičstvo otcov píše o. V. Skorodenský.
- Správa a pozdravné posolstvá našich predstaviteľov k storočnici SSV.
- Básne: J. Marek a A. Lambert.
- 7. pokračovanie reportu o Jánovi XXIII. a sochárovi Manzu.
- Pravidelné rubriky: Liturgický kalendár, Liturgický život, Z dejín našich farností, Cirkev vo svete, Ekleziológia, Z nášho života, Z redakčnej pošty, Naša mladá, Kniha a Kultúrne rozhľady.

☆☆☆

JESENNE OBDOBIE opäť vstúpilo do nášho života. Stromy v záhradách vydali svoju úrodu a práve tak aj naše polia. Zemiakové riadky sú prázdne. Dym strnisk pripomenul dávne detské radosti, keď na zemiakovom poli v páhrebe upečený zemiak bol tou najvzácnejšou jesennou pochúťkou.

Prihlásil sa o slovo i málo príjemný vietor. Zdvíha zažltnuté listy stromov a sprevádza ich pokojný pád k zemi. „Do mojej izby v okno otvorené — hrst suchých listov jeseň hodila mi. — Snáď chcela zbrúsiť city utajené — a rozsmútiť zas dušu spomienkami...“

Spomínaš na starú čítankovú báseň mladého básnika a nie si ďaleko od smutného pocitu nad tým, že krásy leto zmĺkli a odumreli.

Treba však premáhať pocit smútku a nepodať sa ani tejto zdanlivo clivej prírodnej premene. Pravá krása nikdy neodchádza a nikdy nezaniká.

Pohľad na holé koruny stromov má svoju príťažlivosť vo svojej tichej výzve, ktorá vztýčenými obnaženými konármi ukazuje k výšinám, k nebu, k Bohu, kráse nezanikajúcej a večnej... Spomenuli sme báseň I. Galla z našich starých školských čítaniek. Jej úvod dýcha najprv bezútešnosťou, ale v záverečných slohách prechádza do vyššej a vážnejšej polohy, keď nám všetkým dôverne pripomína: „Ver, lepšie ako bezútešne sniť — je nemyslieť nič a nič necítiť — a odchodu, keď hodina má prísť — sa zvinúť ticho, stať sa žltý list — čo mŕtvu padá v oblok otvorený — o sústrast prosiac, nemý, pokorený.“ Obraz nášho životného zápolenia však nesymbolizuje padlý žltý list, ale predovšetkým ovocie, ktoré v hýrivej zeleni zdobil v čase kvitnutia i dozrievania. Tu je tá najpodstatnejšia myšlienka jesenného obrazu. Rozkvitnúť, zrieť, dozrieť, vydať úrodu a zvinúť sa tiško k matke zemi. List padá a zapadne, ale úroda — ovocie zostane.

Snažme sa vždy, aby bola hojná a bohatá. Hodnotou stromu nie je list, ale plod. Nech strom nášho vlastného života prináša také hodnoty, ktoré nás nikdy neponížia k zemi, ale pozdvihnú k nebesiam!

REDAKTOR

Liturgický kalendár

1. nov. 24. nedeľa po Sv. Duchu. (Ef 2, 14–22; Lk 8, 41–56; Hl. 7). Vieme si živo predstaviť dom predstaveného synagógy Jaira a vieme sa vžiť do jeho starostí, ktoré ho trápia, lebo mu umiera dcéra. Milujúci otec obracia sa na Lekára duší, Božieho Syna. Jeho prosba je vypočutá i splnená. Naučme sa na Jairovom príklade pristupovať vo všetkých životných skúškach k Spasiteľovi s nezlomnou a pevnou dôverou.
6. nov. Sv. Pavol, arcibiskup carihradský a vyznavač.
7. nov. Sv. 33 mučeníkov melitských.
8. nov. 25. nedeľa po sv. Duchu. Zbor sv. Michala archanjela. (Ef 4, 1–6; Lk 10, 24–37; Žid 2, 2–2–10; Lk 10, 16–21; Hl. 8) Prosme knieža vojska nebeského, aby nás chránil v boji proti zlu, proti úkladom zlého ducha a bol nám mocnou záštitou v našom duchovnom zápale.
12. nov. Sv. Jozafát, arcibiskup polocký, mučeník.
13. nov. Sv. Ján Zlatoústý, arcibiskup carihradský.
14. nov. Sv. Filip, apoštol.
15. nov. 26. nedeľa po Sv. Duchu. (Ef 5, 9–19; Lk 12, 16–21; Hl. 1.) Podobnosť o boháčovi nás varuje pred nezmyselným zhromažďovaním bohatstva. Najviac sa máme usilovať o bohatstvo duše. Len tak sa staneme ozaj bohatými pred Bohom i ľuďmi.
16. nov. Sv. Matúš, ap. a evanjelista.
17. nov. Sv. Gregor, biskup novoceza-rejský.
21. nov. Uvedenie Presv. Bohorodičky do chrámu (Žid 9, 1–7; Lk 10, 38–42; 11; 27; 28).
22. nov. 27. nedeľa po Sv. Duchu. (Ef 6, 10–17; Lk 13, 10–17; Kol 1, 12–20; Jn 18, 33–37; Hl. 12).
24. nov. Sv. Katarína, mučenica.
25. nov. Sv. Klement, pápež a mučeník, ktorého pamiatka je tak úzko spojená s blahodarným pôsobením sv. solúnskych bratov. Boli to sv. Cyril a Metod, ktorí našli jeho ostatky a priniesli ich do Večného mesta.
27. nov. Sv. Jakub Perzský, mučeník.
29. nov. 28. nedeľa po Sv. Duchu. (Kol 1, 12–18; Lk 14, 16–24; Hl. 3). Podobnosť o veľkej večeri symbolizuje odmietnutie Mesiaša vyvolaným národom, ale aj pozvanie k nebeskej hostine, ktorú pripravil nebeský Otec pre všetkých, ktorí prijali Jeho Syna a zachovali Jeho Slovo.
30. nov. Sv. Ondrej, apoštol.

SVETLÁ VLASTI

X. Blahoslavená Mlada

Pri našej septembrovej spomienke na sv. Václava uviedli sme okolnosti, za akých z podnetu jeho vlastného brata Boleslava I. došlo k tragickej bratovražde. Pri spomínaní tohto otrasného historického faktu nemožno vyťažiť v Boleslavov prospech ani najmenší odtieň ospravedlňujúceho záveru. Predsa však musíme priznať, že neskôr Boleslav dokázal ho vyvážiť úprimným pokáním, cestou ľútosti. Najvýraznejšie sa to prejavilo vo vzornej výchove jeho detí.

Práve v tomto pohľade, sústredenom dnes na osobnosť jeho dcéry Mlady, chceli by sme toto tvrdenie uviesť do svetla uznávajúceho pochopenia a ocenenia. Nie je nezaujímavé pripomenúť, že jeho syn Boleslav II. bol nazývaný Pobožným, iný, menom Strachkvas (pri jeho krstných bol zavraždený sv. Václav) stal sa benediktinom. Aj dcéra Dúbravka po sobáší s Miečislavom I., poľským kniežaťom (r. 965) priviedla k prameňom pravej viery nielen svojho manžela, ale aj prevažnú väčšinu bratského poľského národa.

Kolo r. 966 bl. Mlada v čele Boleslavovho posolstva predniesla osobne pápežovi Jánovi XIII. obdivuhodnú žiadosť svojho otca, ktorou prosil súhlas k zriadeniu pražského biskupstva a založenie ženského kláštora podľa pravidiel sv. Benedikta pri pražskom hradnom chráme sv. Juraja. Úprimnej žiadosti v Ríme vyhovel (biskupstvo r. 973) a pápež udeľuje kniežacej dcéri, okrem rehoľného mena Mária, i dôstojnosť prvej abatiše.

Po úspešnom splnení svojho poslania sa bl. Mlada vracia do vlasti, na kniežacom stolci stretáva už svojho brata Boleslava II. a s veľkým zápalom s ním realizuje obe pápežské povolenia. Svoj život trávi v bezprostrednej blízkosti hrobu sv. Ludmily a hrobov prvých kresťanských Premyslovcov.

Počiatok februára r. 994 sa uvádza ako dátum jej smrti. Vo velebnom zákutí svätøjurajského chrámu na Pražskom hrade uložené jej telesné pozostatky, akoby ju učinili mlčiacou, ale vždy silne bdejúcou strážkyňou kresťanského odkazu, ktorému sama verne slúžila a k tomu viedla aj iných.

XI. Sv. Bystrík

K uznávaným i uctievaným svätcom našej krajiny patrí svätý biskup Bystrík. Staré pramene ho však neuádzajú pod týmto typickým slovenským menom, ale ako Bestrida, Bistridusa alebo Bostricusa. Nemáme o jeho živote veľa presných a podrobných historických údajov. Naše poznatky o ňom vychádzajú z legendy o sv. Gerhardovi, ktorý bol biskupom čanadským.

Svätogerhardská legenda pochádza z druhej polovice XI. storočia a pre poznanie sv. Bystríka je základným prameňom. Aj ostatné legendy opierajú sa o tento najstarší a najspoľahlivejší dokument.

Keď v Uhorsku r. 1047 odstránili neoblúbeného a kresťanský nežijúceho kráľa Petra a na vladársky trón dosadili Ondreja, najstaršieho syna Vazula z arpádovského rodu, určitá časť uhorských veľmožov usilovala sa znova oživiť staré pohanské obyčaje a mravy. Na mnohých miestach došlo k prenasledovaniu kresťanských vyznavačov, najmä predstaviteľov cirkevnej správy a života. Ničili chrámy i kláštory. V tom čase vybralo sa do Stoličného Belehradu niekoľko uhorských biskupov. Medzi nimi spolu so sv. Gerhardom bol aj náš Bystrík. Cieľom tejto cesty bolo privítanie nového kráľa Ondreja.

V Diode sa všetci zúčastnili spoločnej bohoslužby, ktorú slúžil sv. Gerhard. Tam, podľa už spomínanej legendy, sv. Gerhard v kázni predpovedal mučenícky koniec všetkých zo svojej družiny, okrem biskupa Benetu. Na ďalšej ceste došli až k brodu Dunaja pri dnešnej Pešti, kde ich prepadla pohanská skupina na čele s Vatom, a neľudským týraním vyhasila životy členov Gerhardovej skupiny. Sv. Gerharda vyviekli na blízky vrch (dodnes nesie jeho meno) a odtiaľ ho zhodli do priepasti. Pretože sa pádom nezabil hneď, na mieste pádu ho prebodli. Podobný osud stihol s inými i sv. Bystrík. Svätogerhardská legenda o ňom zaznamenáva, že bol smrteľne zranený a tretí deň po tom všetkom zomrel na následky umučenia. Ondreova kráľovská družina stačila zachrániť život a pomôcť iba biskupovi Benetovi.

Takto sa rysuje podľa uvedeného historického záznamu životný koniec nášho svätca. Nás však zaujímajú aj súvislosti jeho vzťahu k našej krajine. Tu možno pripomenúť závery z obsiahlejšej štúdie prof. dr. Juraja Hodála: O svätcoch starej Nitry (Kultúra, ročník XVI., č. 6–7, str. 355 a nasl.), v ktorej dr. Hodál odmieta názor, že by sv. Bystrík bol sídelným nitrianskym biskupom. Pripúšťa však možnosť, že mohol byť biskupom nesídelným, svätiacim alebo auxiliárnym, ktorý na území nitrianskeho Slovenska občas vykonával svoju právomoc a svoje veľkňazské poslanie. Dr. Hodál nevyklučuje, že ide dokonca o biskupa moravského, ktorý z poverenia pražského biskupa pôsobil v tomto kraji ako jeho námestník alebo vizitátor.

Bystríkovu prítomnosť v búrlivom r. 1047 v Uhorsku vysvetľuje historickým faktom, že v dobe svätogerhardovej nebolo zvláštnosťou obsadzovať niektoré biskupské a opátске stolce hodnostármi českého pôvodu. (Dôsledok a vplyv blahodarných činností sv. Vojtecha, druhého pražského biskupa).

V duchovnom profile osobnosti sv. Bystríka však nehľadáme iba mŕtve historické fakty, ale predovšetkým živý a povzbudzujúci príklad veľkňazskej neohrozenosti, statočnosti a vernosti. Svojou vernou vytrvalosťou a odvážnosťou zostáva pre nás vždy sviežou, živou a povzbudzujúcou duchovnou posilou!

Sledovať ciele mieru a ľudské hodnoty

Svätý Ctec Pavol VI. poslal prezidentovi Zambie dr. Kaundovi posolstvo pre účastníkov konferencie neangažovaných štátov, ktorá bola nedávno v Lusake. V posolstve poukázal na dôležitosť tejto konferencie jednak pre vysoký počet zúčastnených štátov a jednak pre ideály mieru, o ktoré sa snažia.

„Katolícka cirkev si je vedomá, že jej náboženské ciele presahujú časné otázky, ktoré majú riešiť tí, čo nesú zodpovednosť za politický, hospodársky a spoločenský život. Ale Cirkev ako všeobecné spoločenstvo ľudí, ktoré verí v ideály bratstva a mieru, obsažené v Evanjelii a zodpovedajúce najvznešenejším aspiráciám ľudského ducha, víta, že aj ona slúži celému ľudstvu tým, že hľadá, povzbudzuje a podporuje každú snahu dobrej vôle, ktorou sa môže napomôcť osožná, spravodlivá a pokojná koexistencia národov...“

V posolstve sa ďalej poukazuje na to, že konferencia sa má zaoberať otázkami, ktoré dnes trápia svet, t. j. že treba realizovať práva každého človeka na rovnosť bez rozdielu rasy, kultúry alebo spoločenského postavenia.

Pavol VI. ukončil svoje poslanstvo konferencií neangazovaných štátov povzbudením k spolupráci, lebo len tak sa môže vytvoriť veľká sila, ktorá bude nezávislá a schopná sledovať ciele mieru a napomáhať predovšetkým ľudskej hodnote.

SPRÁVU ZO SCHÔDZE GR-KAT. DUCHOVENSTVA CELEJ DIECÉZY A JEHO STRETNUTIA
S PREDSTAVITEĽMI MINISTERSTVA KULTÚRY SSR, KTORÁ SA USKUTOČNILA DŇA 7. OKT.
T. R. V PREŠOVE, PRINESIEME V BUDÚCOM ČÍSLE.

JEDNO SRDCE – JEDNA MYSEĽ

Každá doba je poznačená svojimi problémami, ale aj snahou o prekonanie rozháranosti a nezhôd. Život duchovná nie je osamotený životom jedincov, lebo úroveň duchovná a jeho výsledky sú mozaikovou skladbou každého člena spoločenstva. Umelec, tvoriaci mozaikové dielo, vyberá, upravuje a zaraďuje každý jeho diel na patričné miesto. Len tak dostane hodnotné, ucelené umelecké dielo.

V náboženskom živote každý dávame do rámca vytváraného obratu tie svoje kamienky, ktorými dielo Božie skrášľujeme, alebo znehodnocujeme... Je nám známe, že akékoľvek nevhodná vtesňovanie svojich osobných zámerov, často nesprávnych, do mozaiky duchovného života, narušuje jednotu harmóniu línií a farieb obrazu duchovného bytia. Pravda, nie sme všetci rovnakí, ani povahovými rysmi, ani skladbou schopností a spôsobom života. Preto na tú istú vec vznikajú rôznorodé názory, ktoré sa buď zblížujú, alebo rozchádzajú. Poznanie vzájomných názorov a ich výmena, je potrebná a užitočná. Je osôzná vtedy, ak je motivovaná spoločným zámerom na potreby spoločenstva, pre dosiahnutie lepších a úspešnejších podmienok duchovného rastu nás všetkých.

Preto sú uzákonené a vžitě určité zásady ktorým je povin-
ný každý z nás podriaďiť svoje osobné náhľadv. najmä, ak
potrebu celku si to vždávajú. Uplatnenie a uvedenie zásad-
ných princípov do praktického života, oni sú práve o cieľ-
avedomí autoritatívnu jednotu. Len jednotu myslí a srdca je
žinorodá, životaschopná a blahodarná pre súčasníkov i pre
ďalšie pokolenia!

Rozhodujúcim medzníkom je správny odhad hraníc, po ktoré môžeme uplatňovať svoje náhľady a zámery, ako ai vy-s-tupňuje okolností a času. kedy sme už povinní podriadiť sa autorite duchovného života spoločenstva, v záujme celku. Akákoľvek svojvoľa a nejednotnosť je škodlivá.

Kráčame spoločnou cestou snávy v snahe duchovne sa priblížiť k Pánu Bohu. Ziaľ, i v tom posvätnom úsilí, rozdeľujú nás nielen rozličné osobné náhľady, ale hlavne nástoľivo presadzované subjektívne zámery jednotlivcov, ktoré sú často trnicky ovyné a v záujme celku neprijateľné... Nejednotnosťou típi celú pospolitosť,

Trápná a bolestná je skutočnosť, ak vo farnosti nepanuje duch svätosti, jednotnosti duchovného spoločenstva. Keďže sa sice ešte schádzajú pod jednou strechou Otčovo príbýtku, ale ich prítomnosť je len fyzická a nie duchovná... Zjednocovací duch lásky Božieho požehnania, nie je vstave prekonať pancier ľudskej zaujatosti, spupnosti a neústupnosti, často len pre malicherné zádrapky a vzájomné nepochopenie...

Ak niekto má neustálu priťažlivú a zjednocovaciu silu, tak je to Spasiteľ sveta. Vedel a vie po stáročia uputávať pozornosť miliónov na stredobod svojej Božej lásky – na vlastnú žertvu Otcovi v nebesiach! Vedel a vie zjednotiť i názorové rozdiely, povahové rysy, aby slúžili jednému, spoločnému cieľu – spasie nesmrteľných duší.

Boh dal človeku rozum a slobodnú vôľu, aby v spolupráci s milosťou Božou, dobre a správne spravoval svoje životné náležitosti. Človek sám rozhoduje medzi dobrom a zlom medzi uplatňovaním osobných náhľadov a podriadením sa názorom iných, v záujme spoločnej veci.

V duchovnom živote často sa stáva, že zamieňame podstatné s tým menej dôležitým, i keď potrebným. Niektorí naši veriaci v náboženských obradoch a úkonoch vidia jadro duchovného života a pritom im uniká snaha o vnútorné prežívanie a uplatňovanie Kristovho evanjelia spásy. Takto chápaný náboženský život zvrháva sa v púhvy formalizmus, ktorý je viac škodlivý, než spásu prinášajúci. Tento náhľad odvádzajú od správneho chápania a uvádzania vieroučných a mravoučných zásad svätej Cirkvi do praktického života. Nie div, že v mnohých otázkach viery majú nejasnosti a nepresnosti práve ti, ktorým záleží len na formálnom prejave náboženského života. K spôsobu výkonu obradu stavajú sa príliš citlivo, priam nedotknuteľne, kým k niektorým zásadným problémom viery nevedia nájsť správne stanovisko, ba je im ľahostajné, či to chápu správne, alebo nie...

Žiaľ, nemožno súhlasiť ani s tými, ktorí pre azaj správne chápanie svätých Právd evanjelia, ktorí prežívajú život Krista tak, ako si to sv. Cirkve želá, ale zanedbávajú tú vonkajšiu, obradovú stránku náboženských úkonov. Nevedia najšť vzťah lásku k nášmu obradu, dedičstvu našich predkov. Je to síce nepodstatná zložka duchovného života, predsa však v našich pomeroch potrebná, aby sa zachovála vo svojej správnosti a kráse.

Cirkev vedie nás cestou dokonalosti k duševnej spásе. Používa všetkv prostriedky tak, aby cieľ bol pre každého dosahiteľný. Pán Boh chce, aby sme ho rozumom poznávali a celým svojím srdcom milovali. Bude teda správne, ak sa v prvom rade vnútrasnažíme upevniť našu vieru a uvedieme do praktického života slová a zásady evanjeliа. Nesmieme ničom zabudnúť na zveľaďovanie nášho východného obradu. Náš obrad je perlou na rúchu, do ktorého je odevná katolícka cirkev, aby aj náboženskými úkonmi privádzala ľudské duše na spoločnú cestu k Pánu Bohu. Obrad však musí byť stále životaschopný, prízvlivý, zodpovedajúci požiadavkám našej modernej doby.

Je našou veľkou povinnosťou, aby sme našli vzťah k dedičstvu otcov, prisvojili si ho aj cestou vnútorného precitenia a tak kráčali cestou spásy k Bohu.

Pánova modlitba „Otcenáš“, znásobená nespočetnými milosťami vo sviatosťiach, je pevnou, jednocucujúcou základňou rozdielnych náhľadov, aby sme jedným srdcom, spoločnou myslou a jednými ústami, harmonicky ladeným svojom celého nášho života, zvelebovali Pána a Boha nášho. Ku cti a sláve Božej, pre blaho a dobro spolublížnych a našu vlastnú spásu.

Tibor Fedorenko

K ŠĚASTIU POZEMSKÉMU I VEČNÉMU

Keď Boh stvoril našich prvých rodičov, požehnal ich a riekol im: „Plodte sa a množte a naplňte zem! Podmaňte si ju a panujte nad rybami mora, nad vtáctvom neba a nad všetkou zverou, čo sa na zemi hýbe!“ Potom im dal moc nad celou prírodou.

Je vôľa Božia, aby si človek podmanil svet a panoval nad nim. Boh mu dal potrebné mohutnosti duševné: rozum a vôľu ako i telesné sily.

Ľudia od počiatku sa usilovali splniť tento prikaz Boží. Obrábali pôdu a nútili ju, aby im vydávala stále lepšiu úrodu, krotili divú zver a viedli ju k tomu, aby im lepšie slúžila. Spúťovali dravé prúdy a zavlažovali nimi púšte.

No táto snaha vládnuť nad prírodou bije do očí najmä dnes, keď človek prinútil kovy, drevo, vodu, elektrinu a rôzne pohonné látky, aby mu sprístupnili obrovské diaľky rádiom, televízorom, aby ho niesli do obrovských diaľav vesmíru a aby za neho konali najväčšiu drinu.

Človek takto plní prikaz Stvoriteľa a stále viac opanúva zem, ba i vesmír. Ale pozor! Panovať nad prírodou značí prinútiť ju, aby slúžila zdokonaľovaniu nás i celého ľudstva. Ale ľudstvo má dnes obavu pred vydobytkami vlastného umu i rúk. Atómové a vodíkové zbrane sú strašiakmi ľudstva, ktoré mu hrozia zánikom. A obávať sa neznačí panovať, skôr otročiť.

Slovom v snahe ovládnuť prírodu stala sa chyba. V čom väzí?

V tom, že kto chce panovať nad prírodou, musí najprv byť pánom seba. A Boh sa postaral aj o to, aby sa človek mohol nim stať. Preto nám dal Desatoro prikázaní, ktoré nás vedú k tomu, aby sme vládli nad sebou. Prikazujú nám lásku k Bohu a k blížnemu, zakazujú všetko, čo by nás viedlo k otroctvu ako vraždu, ktorá sa rodí z otročenia hnevu, krádež, ktorá je ovocím sebecka a pod. Len človek, ktorý je pánom seba, môže panovať nad podmanenou prírodou a viesť ju tak, aby slúžila k jeho zdokonaľovaniu a tak i vyššiemu ovládaniu seba i celého sveta. Treba nám čím dokonalejšie stroje, ale treba nám tým dokonalejšími ľuďmi, ktorí by ich používali k dobru celej spoločnosti. Ak na toto zabudneme, môže sa stať, že naše vlastné vynálezy budú nás samých ohrozovať, ako to robia dnes jadrové zbrane.

Naša doba zdôrazňuje u človeka rozum. Rozum je vznešený dar Boží, jeho výsledky udivujú svet. Spomníme si len na lety do vesmíru. Lenže človek má i práve taký vznešený dar Boží, ktorým predstihuje ostatnú prírodu, a to je slobodná vôľa. Len rozum spolu so slobodnou vôľou robia nás páni seba, prírody i vynálezov.

Ak pestujeme len rozum a vôľu zanedbávame, človek sa stane sebcom, ktorý vymoženosti rozumu využíva len v svoj prospech, bez ohľadu na iných. Stáva sa nebezpečným pre iných i pre spoločnosť. Veď vymoženosti rozumu využíva len pre seba a v každom, čo mu v tom bráni, vidí svojho nepriateľa, proti ktorému využije svoju rozumovú vyspelosť. Zlomyselník s modernou zbraňou v ruke je nebezpečnejší ako jednoduchý človek, ktorý je ochotný pomôcť svojmu blížnemu.

Milosrdný Samaritán cestoval len na osloví, ako liek pre raneného na ceste použil len olej a víno, ale pomohol mu, zachránil ho. Jeho rozum poznal len také primitívne prostriedky, ale jeho vôľa ich použila k dobrému. Čím vyššie stojí rozum ľudstva, tým lepšia musí byť vôľa. Iba človek, ktorý vysoké vymoženosti rozumu chce použiť k zdokonaľeniu seba i iných, skutočne napreduje a napomáha napredovanie ľudstva. Z takého napredovania vyrastá veselý život, nádej budúcnosti, istota a šťastie celej spoločnosti.

Buďte dokonatí, ako váš Otec nebeský je dokonatý, — povedal náš Spasiteľ. Usilujeme sa o túto dokonalosť, a to tým, že sa budeme usilovať rozumom poznať čo najviac a najhlbších právd a vôľou budeme hľadiť uskutočniť ich v živote. Tak zdokonaľíme seba, druhých, spoločnosť i prírodu. Výdobytky nášho rozumu nebudú nás strašiť, ale privedú nás k pokojnému a šťastnému životu na zemi i k Bohu, k nášmu poslednému cieľu vo večnosti.

Dr. Ján Bubán

Cesta svätosti

„Zjavit sa milosť Božia, prinášajúca spásu všetkým ľuďom...“ (Tit. 2, 11).

V tomto krásnom rytmickom chválospeve apoštol velebí milosť vykúpenia: Boh poslal na svet svojho jednorodeného Syna, nášho Boha Spasiteľa, ktorý uskutočnil dielo nášho spasenia. Svojou vykúpiťskou smrťou nás vyslobodil z neprávostí, zmieril nás s Bohom a dal nám nádej na večný život.

Uvážil som si už, čo som dostal v krste?

Čo mi dáva Spasiteľ v sviatosti pokánia, vo sv. prijímaní?

Ach, aký som šťastlivý, že som bol pokrstený!

Krv Kristova tečie vo mne od kolísky.

Som Mu za to vďačný?

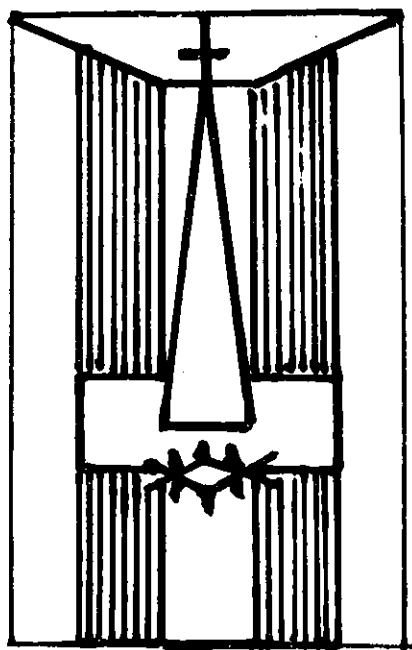
Nezneužívam milosti Božie?

Spolupracujeme s milosťou Božou?

„On sa za nás obetoval, aby nás vykúpil zo všetkých neprávostí, a očistil si nás ako ľud sebe patriaci, horlivý v dobrých skutkoch.“ (1 Petr. 2, 14, Syn Boží za mňa toľko vykonal!

Čo ja vykonám z lásky k Nemu, pre spásu svojej duše?

Všetok náš život súkromný i spoločenský má byť podmienený milosťou Božou a zameraný na Boha. On je našim Bohom, Spasite-

lom, ktorý nás blahovoľne vyslobodil z hriechov a krstom nám dáva účasť na zásluhách Kristových a aj Ducha svätého, ktorý je záväzkom našej budúcej slávy.

Aký dobrý je Pán Boh!

„Hojne na nás vyliat Ducha svätého skrze J. Krista, Spasiteľa nášho, aby sme sa stali spravodlivými,

jeho milosťou a mali nádej i podiel na večnom živote.“ (1 Titovi 3, 6–7). To je náš cieľ! Stať sa spravodlivými Božou milosťou.

„Všetko pomíň“ — bolo hlavné motto sv. Kataríny Sienskej. Poznala trpkosť lúčenia a slzy rozchodu. Poplakala si, ale jej silná duša neobľubovala si slzy. Lepšie ako ktokoľvek vedela rozlišovať dobré slzy od škodlivých.

Rozoznávala slzy tých, ktorí „nemajú už nijakú nádej“, a označila ich za „slzy smrti“.

Poznala aj slznú prehánku, po ktorej sa ukáže slnko i nesmrteľná nádej; slzy tohto druhu volala slzami života.

Tommaso Caffarini rozpráva, že ktorási žena v Siene prišla k nemu krátko po smrti Kataríninej a vravela, že nikdy nemohla pozrieť na Katarínu, aby sa nerozplakala zbožným pohnutím a túžbou po nebi.

My, synovia a dcéry dvadsiateho storočia, môžeme pozorovať Katarínu už len z veľkej diaľky.

Ale kiez sa aj my rozplačeme, ale nie slzami, ale slzami života, upozorňuje nás spisovateľ Johannes Jørgensen.

Prečo plačeš ty?

Len z rozmaru? Zo zatrpknutosťi? Z hnevu? Zo zúfalstva?

Plač nad stratou milosti, nad svojimi zlými skutkami, chybami a budú to slzy svätosti...

o. Michal Potocký

Dobromyselné slová

o slovách kritických, ohováračských a nespokojeneckých

Myslíte, že medzi nami niet ľudí, ktorí stále všetko kritizujú o iných bezúčelne hovoria, s nikým a ničím nikdy nie sú spokojní? Ak áno, potom sa mýlite! Stretávame sa s nimi často a všade. Tu to, tam ono im nesedí alebo nepáči sa. Tam tamto, inde zasa niečo iné bolo by treba opraviť aj odstrániť. Kolobeh nespokojnosti, posudzovania, vyhládavania drobných chýb a nedostatkov na iných ľahko sa stane našou vlastnou chybou, našim veľkým nedostatkom. Nemusím zdôrazňovať, že tieto vlastnosti a tieto záujmy uberajú z našej vlastnej dokonalosti. Správne kedysi napísal románopisec Flaubert: „Priveľa kritiky svedčí o neporozumení“.

Nám musí ísť predovšetkým o porozumenie. „Razumíte jazyky...“ — poznáme tento liturgický text v plnosti jeho zmyslu a obsahu? Alebo si pripomeňme výrazné slová Spasiteľa, ktoré sme mohli znova počuť na poslednú nedelu minulého mesiaca: „Ako chcete, aby vám činili ľudia, čiňte im aj vy podobne! Ak milujete tých, čo vás milujú, akáže vaša je to láskavosť?“ To je manifest všetkých ľudí dobrej vôle, ktorí nielen túžia po porozumení, ale aj chcú toto porozumenie realizovať. Mali by sme sa k nim zaradiť spolu s uvedeným odhodlaním, že toto veľké Kristovo poslanstvo preniesieme z litier Nového zákona do nášho života a sveta.

Načúval som nedávno so zošnúrovanou trpezlivosťou istého nášho čitateľa. O Slove hovoril kritické slová toho najťažšieho kalibru. Nič sa mu nepáčilo, s ničím nesúhlasil. Za vzor dával časopisy, ktoré sú pre nás vzácné najmä svojou cenou. Kritizoval aj tiráž Slova. Podľa neho je príliš rozvláčna a miesto nej by tam mohol byť pekný zbožný citát alebo nejaká múdrosť. Po tomto slovnom hromobití predložil som iba jednu otázku: Čítate pozorne každé číslo Slova? Odpoveď znela: Áno! Minule som ho náhodou objavil vo výklade Spolku sv. Vojtecha a hneď som si ho kúpil.

Mnohí ľudia nemajú vám čo povedať ani dať, preto považujú za potrebné hovoriť veľa a ešte viacej brať z vášho času.

Kritika zasahuje všetky oblasti nášho života. Módnym sa stalo aj kritizovanie duchovných. V podstate existuje dvojaký druh týchto zlepšovateľov a napravovateľov duchovného stavu. Jední to robia sladkými slovami falošnej predstavivosti akoby kňaz mal byť práve v ich očiach serafinom, lebo oni sami sa považujú za archanjelov. U druhých to vyjadruje žľou pomiešaná zloba, v ktorej defilujú okrem závisť a nenávisť, neznalosť, osobná antipatia, zdeformované predstavy a predovšetkým výrazná neucta nielen k osobe, ale aj k úradu. Najtrápnejšie na tom je úsilie, že tejto pochybnej názorovej džungli mnohí by chceli dať firmu najčistejšieho kresťanstva.

Kritizujú sa aj tie najužšie ľudské vzťahy. Sused kritizuje suseda, brat brata, manžel manželku, rodičia svoje deti a opačne. Koľko zbytočného úsilia vynaložíme do zväčšovania podobných rozporov, namiesto toho, aby sme vynaložili minimum dobrej vôle na jeho súladné usporiadanie. Veď slovník našich vzájomných vzťahov okrem ošklivého nedorozumenia, nešváru a iných, pozná i tie pôvabnejšie: odpustenie, veľkomyseľnosť, veľkodušnosť...

Hľadanie cudzej viny je ľahké. Hľadanie spoločnej — ťažké, ale iba tam je východisko!

Trpká otranosť týchto poukazov musí sa obrodne dotknúť najmä človeka, ktorý snaží sa usiluje o živé a verné naplnenie Spasiteľovho najvznešenejšieho ideálu lásky, dobra a pokoja. Nie v našich ústach, ale v našom vnútri musia zapustiť pevné korene slová Pánovej modlitby: „... odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame...“

Zhovievavé gesto odpustenia a porozumenia musí byť vždy zamerané k chybovúcim a omylným jedincom ľudského kolektívu (a my všetci bez rozdielu k nemu patríme), nie však k chybám, omylom a nedostatkom samotným. Čo sa nám na iných nepáči, likvidujeme najprv u seba! „Len nevinní majú právo súdiť,“ napísal G. Papini, ale k tomu hneď pripojuje, že nevinných na zemi niet a „keby aj boli, ich láska by bola väčšia než ich spravodivosť.“

Opäť tu citíme dominantne rozhodujúcu úlohu opravdivéj lásky v našom živote. Skúsene a múdro nám ju zdôrazňuje aj ctihodný Tomáš Kempenský: „Svoj pokoj nestavaj na ľudských jazykoch, pretože či budú o tebe hovoriť dobre alebo zle, tým sa ešte nestaneš iným človekom!“

Mohli by sme priznať, že zneužívaný dar reči vyvíja v našom živote ozaj veľmi špinavú až vražedne tvrdú činnosť. Pomocou nej sa najviac kalia dobré vzťahy, ňou sa zabíjajú priateľstvá, likvidujú rodinné väzby... V poviedke Stávka A. P. Čechov ústami svojho literárneho hrdinu pýta sa: „Ktorý kat je ľudskejší? Ten, ktorý vás zabije v niekoľkých minútach, alebo ten, ktorý z vás odsáva život po mnoho rokov?“

Zabíjať a smrteľne zraňovať možno aj bez vražedných nástrojov, práve tak, ako je možné hádzať balvany hnevu a nenávisť bez toho, aby sme sa dotkli kamienka. Ľudský jazyk a ľudské slovo dokážu niekedy zasiahnuť veľmi citelne a veľmi hlboko. Často bolestnejšie než facka alebo výstrel. Je veľa tvrdej pravdy v nezabudnuteľnom výroku, že najnebezpečnejšou a najedovatejšou zmiou na svete je ľudský jazyk.

Významný literárny reprezentant našej obrodeneckej doby, františkánsky otec Hugolín Gavlovič, vo svojej Valašskej škole — mravov stodole, pred viac než 200 rokmi v jednej bernolakovštine zveršoval staré, ale vždy svieže a vždy platné pravdy: „Víc človeka nežli zvera obávaj sa vždycky — lepší su zuby vlkové, nežli jazyk lidský — Vlk nemůže pokusiti jen toliko telo — člověk kuše svým jazykem též i dobré meno.“ Aj najväčší zo stredovekých básnikov Dante, ktorého veľké výrobie pred 5 rokmi spomínal a slávil celý kultúrny svet, zanechal nám vo svojom klasickom literárnom odkaze malú vetu s veľkou pravdou, že cestu do predpekla vystieľajú ľudské jazyky.

Niektorí túto nerestnú náklonnosť zásadne pripisujú na konto ženskej čiastky ľudskej rodiny. Nepovedal by som, že je tomu tak. Skôr by som tvrdil, že v tom sme dosiahli ozaj vyrovnanú emancipáciu. Všetci hovoríme, pokiaľ totiž nepatríme k tým úbohým, ktorí nie svojou vinou trpia nedostatkom daru reči. Hovoríme aj veľa, aj zbytočne. Hovoríme s dobre nabrúseným jazykom a zle naladeným srdcom. Žič je odporným nápojom, za to si však z nej a ňou veľmi štedro nalievame. Strngnutie je vždy tiché, dôverné aj intímne, len chuť je otravne horká.

Nespokojenci života žijú medzi nami, s nami i v nás. Nespokojní s nikým a s ničím najviac prispeli k tomu, že ľudské vzťahy v oblastiach vzájomnej lásky, bratstva a priateľstva sa nevyrovnali, nezacelili a nezlepšili. Podobne všetci zlomyseľní kritici, klebetníci, jazyčníci-jazyčníce, veľkí i malí, skúsení i skúšajúci výdatne napomáhajú v tom, aby sa toľko žiadúci obzor radostných výhľadov nerozšíril a nevyjasnil.

W. Shakespeare z diaľok storočí nám vždy časovo aj varovne pripomína: „Nemôžeme vážiť svojho blížneho vlastnou váhou.“ Zamyslíme sa s veľkou váhou vážnosti aj nad pohotovým výrokom Napoleonovým: „Dobre robíme len to, čo robíme samí!“ Múdre poučenie a skúsené varovanie dávno mŕtvych veľikánov dejín sa tu snúbi v jednoliatu jednotu, ktorú by sme my živí mali aj pochopiť, aj ňou sa riadiť.

Neodsudzujme ľudí najmä nie za to, čo v živote dosiahli a len preto, že sme to nedosiahli my. Nerozťahujme sa ani v rečiach, ani v skutkoch, ak sa nedokážeme čo i len trocha povzniesť. Nedívajme sa po cudzích nedostatkoch, lebo takýto pohľad je tou najpodlejšou formou zastierania nedostatkov našich vlastných. Rekapituláciu nášho života i života iných nechajme až na jeho koniec a niekomu inému. My sa snažme iba o to, aby sa náš život neskladal zo samých kapitulácií.

... v deň súdu sa budú musieť ľudia zodpovedať z každého daromného slova, ktoré povedia. Lebo podľa svojich slov budeš vyhlásený za spravodlivého a podľa svojich slov budeš odsúdený.“ (Mt 12, 36 n). Takto k nám hovorí slovo Božie a naše Slovo chce nielen verne tlmočiť pravdu evanjelia, ale aj prispievať svojimi slovami k tomu, aby všetky naše ľudské slová vždy mali svoju váhu, pôvab, krásu, čaro a sladkosť, aké im patria a ako prezieravo radil nielen svojim súčasníkom, ale aj všetkým nám v starozákonných spisoch múdry Sirachovec: „Sladké slovo rozmnožuje priateľov a krotí nepriateľov. Láskový jazyk dobrého človeka pôsobí mnoho dobra!“ Máme byť nielen samí dobrými, ale aj apoštolmi dobra medzi ostatnými, aby rástlo, zväčšovalo sa tu na zemi medzi ľuďmi a s bezpečnou istotou nás viedlo k Dobru nekonečnému!

Dr. EMIL KORBA

RÔZNE TYPY LITURGIE

Na podklade rôznych písomných dokumentov odborníci v liturgických veciach sa zhodujú v názore, že od samého začiatku šírenia Cirkvi po svete nebolo jednotného spôsobu odbavovania obety N. zákona. Hlavnými príčinami tohto zjavu sú: 1. Spasiteľ nepredpísal spôsob odbavovania, 2. zo začiatku ani nebolo písaných formulárov, 3. sv. apoštoli a ich nástupcovia sa prispôbovali potrebám, zvykom rôznych krajov, 4. nebolo vhodných komunikačných prostriedkov, pomocou ktorých by sa bola mohla dosiahnuť uniformita v takom rôznorodom a mohutne veľkom priestore, ako bola vtedy rímska veľríša.

Keď kresťanstvo dosiahlo náboženskú slobodu r. 313 ediktom Konštantína Veľkého v Miláne, rýchlym tempom sa rozvíjalo z každej stránky. Teda aj zo stránky liturgickej a organizačnej. Cez všetky prenasledovania kresťanstvo zapustilo korene takmer v každom kraji rímskej veľríše. Po získaní slobody bolo nutné čím skôr územia obsadené kresťanmi administratívne podeliť, zaviesť cirkevnú samosprávu a organizovať liturgický život.

Pri administratívnom delení brali si príklad od rímskej ríše. Tá svoje obrovské územia delila na tzv. provincie. Každá mala svoju samosprávu, v náboženských a národnostných otázkach mali plnú autonómiu. Len v niekoľko málo veciach a smeroch podliehali spoločnej hlave – cisárovi a jeho ústredným úradom. Tak aj Cirkev podelila pokresťanštené územia na cirkevné provincie. Dala im nový názov: patriarchát. Na konci 4. storočia bolo takých patriarchátov 5: jeruzalemský, antiošský, alexandrijský, rímsky a carihradský. Stoličnými mesiami patriarchov sa stali mestá, v ktorých nejaký čas účinkoval sv. Peter. Aj tým dávali najavo svoju úctu k jeho prvenstvu medzi apoštolmi. V Carihrade síce sv. Peter nikdy nebol. Ale nakoľko po r. 313 sa stal Carihrad hlavným mestom rímskej ríše, z úcty k cisárovi biskup Carihradu dostal tiež titul patriarchu i primerané územie pod svoju správu.

Už podľa názov týchto patriarchátov je jasné, kde boli stoličné sídla patriarchov. Boli nimi: Rím, Jeruzalem, Antiochia (sýrska), Alexandria pri terajšej Káhire a Carihrad. Tak rímske provincie, ako

aj patriarcháty mali plnú samosprávu z každej stránky. V jedno ich viazala iba jednota vo viere, (všade verili to isté a takisto), jednota v láske a uznávanie rímskeho patriarchu ako prvého z nich a nad nimi v zmysle prvenstva sv. Petra. Teda uznávali, že rímsky biskup ako nástupca sv. Petra spája v sebe tri funkcie: 1. je rímskym biskupom, 2. je rímskym patriarchom, 3. biskupom nad biskupami a patriarchom nad patriarchami, najmä vo veciach viery a mravov.

Táto cirkevno-právna štruktúra Kristovej Cirkvi na konci 4. storočia nadobúdala presné vyhradenie. S tým sa stabilizoval aj liturgický život v jednotlivých patriarchátoch. V každom sa ustalovali formy odbavovania sv. Liturgie podľa istých písaných formulárov. V každom patriarcháte zaviedli formuláre a rubriky, aké zodpovedali ich potrebám a zvykom. Tak vznikli rôzne typy liturgii, čiže rôzne spôsoby odbavovania sv. Liturgie podľa istých písaných formulárov. Svojským spôsobom sa upravovali aj zvyky a predpisy o sviatkoch a pôstoch a tak na konci 4. storočia máme už vyhradené formy liturgii i obrádov v duchu jednotlivých patriarchátov.

Svedectvá o type palestínskej (jeruzalemskej) liturgie máme u prvého kresťanského historika Eusébia († 338). O type liturgie v severnej časti Malej Ázie (Kapadócia) máme u sv. Bazila Veľkého († 379), sv. Gregora Teológa († 390) a sv. Gregora Nissenského († 395). O type liturgie v patriarcháte antiošskom a carihradskom nám svedčí sv. Ján Zl. († 407). O type liturgie v Mezopotámii svedčí sv. Efrém († 397), v Severnej Itálii sv. Ambroz († 397), v Severnej Afrike sv. Augustín († 430). V Alexandrii a v Abesínsku i v Ríme sa ujala liturgia sv. Marka.

Takto koniec 4. storočia je v znamení podstatného vykrystalizovania liturgii a obrádov. Odvtedy vo formulároch rôznych typov liturgii nedochádzalo k podstatným zmenám. Vsúvali sa alebo menili sa už len vedľajšie, prípadkové veci.

Novozískané kraje pre kresťanstvo administratívne i liturgicky sa pripájali vždy k centru toho patriarchátu, z ktorého vyšli vierozvestovia, kňazi, misionári. Ako deti od matky sa učili v Boha veriť i mu vzdávať patričnú úctu primeraným spôsobom.

Nie je naším cieľom rozširovať sa výkladmi o dejinách jednotlivých typov liturgii. Nám šlo a ide iba o to: ukázať, že rôzne spôsoby odbavovania Služby Božej sú v Cirkvi Kristovej apoštolskeho pôvodu, že rôzne obrady majú v nej domovské právo prinajmenšom už od 4. storočia a že na tom domovskom práve sa plne podieľa aj liturgia sv. Jána Zlatoústeho, ktorú plánujeme v ďalšom podrobne vykladať zo stránky formy i textov.

Táto liturgia je oficiálnym formulárom pre odbavovanie Služby Božej v carihradskom patriarcháte dodnes. Vedľa nej sa desať ráz do roka používa liturgia sv. Bazila a vo Veľkom pôste pred Veľkou nocou v stredu a piatky liturgia sv. Gregora pápeža († 604).

Nesie názov Liturgia sv. Jána Zl. Ale čo je v nej ozaj od sv. Jána Zl., nedá sa dokázať. Zachovalo sa viac liturgii, ktoré sa pripisujú napr. sv. Markovi, dvanástim apoštolom, sv. Jánovi Evanjelistovi, sv. Petrovi, sv. Klementovi Rímskemu, sv. Ignácovi, sv. Athanášovi, sv. apoštolovi Tadeášovi a iným.

Ale takisto sa nedá dokázať, čo z nich patrí tým, ktorým sa pripisujú. Snáď ich autorstvo záleží iba v tom, že sa zachovala tradícia, že asi takto odbovali eucharistickú obeť títo svätí. Alebo azda iba v tom, že z úcty k týmto svätým a aby dodali vážnosti týmto formulárom, pripísali tieto diela týmto svätcom a im ich zasvätili, ako sa zasväcujú napr. chrámy. Takéto názoru sú viacerí liturgisti.

Zdá sa, že azda ani sv. Ján Zl. nie je viac autorom jemu pripísanej liturgie ako iné vyššie spomenuté. Svedectvo o tom, že sv. Bazil Veľký skrátil liturgiu sv. Jakuba a sv. Ján Zl. že zjednodušil liturgiu sv. Bazila, máme iba v spise „Traktát o tradícii božskej liturgie“, ktorý sa tradične pripisoval sv. Proklovi († 446), ktorý bol bezprostredným nástupcom sv. Jána Zl. na biskupskom stolci v Carihrade. Vedci však dokázali, že ten spis je z 11. storočia a že svojím obsahom dokazuje snahu kohosi dodať vážnosti liturgii sv. Jána Zl. a takto ju chrániť pred zmenami a vložkami svojvoľníkov.

o. Ján Ďurkán

POZNAJ SVOJU SV. CIRKEV

I.

Náš Spasiteľ, jednorodený Syn živého Boha, prišiel na zem, aby nás spasil a naučil nás pravde. Lebo hovorí svätý apoštol: „Milosť a pravda stali sa skrze Ježiša Krista“. (Jn 1, 17).

Každý, kto sa chce spasiť, musí ísť za tou milosťou a pravdou. Ale vo všetkom a bez akejkoľvek zmeny. A to preto, že „dokiaľ nepominú nebo a zem, nepominie jediné písmeno alebo čiarka zo zákona.“ (Mt 5, 18).

Syn Boží pre uchovanie totožnosti tohto spasenia založil Cirkev, ktorú sme povinní poslúchať.

Vnútrošnú zostavu svojej Cirkvi jej zakladateľ ustanovil sám. Vyvolil 12 apoštolov a prikázal im: „Chodte a učte všetky národy... a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal! A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta. Amen.“ (Tamtiež 28, 19–20.)

I vnútorný obsah tohto zriadenia ustanovil sám Pán, keď Cirkev rozdelil na učiacu i učiacu sa. Prvá, totiž učiaci Cirkev, sú apoštolí a ich nástupcovia, biskupi; druhá, učiaci sa Cirkev, („slyšiaci“) sú veriaci.

I samá moc učiacej Cirkvi je dvojaká. Kristovej Cirkvi je totiž daná milosť s mocou rozdávať túto milosť a zároveň tej istej Cirkvi je dané riadenie, t. j. moc riadenia.

Kristus ako základ ustanovil sv. apoštola Petra. Petrovi povedal Spasiteľ: „Ty si Peter, a na tej skale vystavím svoju Cirkev.“ (Mt 16, 18). Kristus Petra vždy odlišuje od druhých, Peter sa javí vždy ako prvý. „Prvý Šimon, ktorý sa nazýva Peter.“ (Tamtiež 10, 2). — „Peter s jedenástimi“. (Sk 2, 14). — Pán Petrovi dáva hlavnú moc kľúčov (Mt 16, 19), jemu odovzdáva kormidlo Cirkvi: „Pas baránky moje... pas ovce moje!“ (Jn 21, 15–17).

Peter sa javí ako viditeľná hlava Cirkvi, za neho sa vždy modlí sama Cirkev už od samého začiatku. „Petra strážili v žalári, Cirkev sa však bez prestania modlíla k Bohu za neho.“ (Sk 12, 5).

Petra uznáva za hlavného, totiž za hlavu Cirkvi, Východ i Západ, t. j. celý svet. V tropároch i v druhých veršoch — stichoch nazývame ho vždy vrcholným, prvovrcholným, on je na prvom tróne (verchovný, pervoverchovný, pervoprestolník — por. tropár 16. januára o okoch sv. Petra).

Hoci aj svätý Pavol sa nazýva vrcholným, tento výraz sa hneď v cirkevnom texte vykladá, prečo je „pervoprestolník“ apoštol Peter a prečo má význam apoštol Pavol. Na sviatok sv. apoštolov Petra a Pavla 29. júna napr. v prvej stichire

na Večerni spievame takto: „...toho ako prednáčalník Apoštolov, onoho ako takého, ktorý viac ako všetci pracoval“ — „Apoštolov prednáčalníka — pače vsich trudivšahosja“. (Prvá stichira na Hospodí vozzvach). To nie je nič iné, ako slávnostné učenie svätej Cirkvi, ktoré znamená totiž to, že sv. Peter je „prednáčalník“, iným slovom: hlava Cirkvi, a že svätý Pavol plnil najväčšiu úlohu rozšírenia sv. Evanjelia. A vyznáva tak Západ ako Východ, t. j. s nami zároveň aj odlúčení bratia. Lebo aj oni v tých istých cirkevných knihách, vydaných nimi samými, vyznávajú to isté, že Peter je prednáčalník, Pavol však najpilnejší apoštol.

II.

Ale Petrovi daná vodcovská (prednostenská) moc je nielen osobným vyznamenaním, ale tá istá riadiaca moc je zároveň daná i jeho nástupcom, ako to vyznávajú i sami nezjednotení.

Tak 18. februára slávime my, a s nami i nezjednotení, pamiatku svätého Leva rímskeho pápeža, ktorý viedol Cirkev v rokoch 440–461. V cirkevnej piesni, napísanej na jeho počesť, i nezjednotení takto oslavujú Rímskeho Otca:

„Čím ťa nazveme, Duchom Božím naplnený, či hlavou pravoslávnej cirkvi (Čto ťa imenujem bohoduchnovenne, hlavu ti pravoslavyja cerkve) (pozri Myneju, vydanú v Počajeve roku 1863, 18. február na Večerni prvá stichira na Hospodí vozzvach).

Pre dôležitosť významu sa musíme s týmto dôkazom zapodievať osobitne. Keď naši bratia v svojich cerkvách uctievať svojich svätých a užívajú diela svojich predchodcov, t. j. keď spievajú v cerkvách liturgické spevy a vykonávajú obrady vytvorené svätými Otcami, vtedy slávnostne vyhlasujú a vyznávajú, že rímski Otcovia-pápežovia sú hlavou Pravoslávnej Cirkvi. Oni menovite to isté vyznávajú, čo celý katolícky svet, a doslova vyhlasujú, že Rímski Otcovia-Pápežovia sú hlavou pravoslávnej Cirkvi!

Takéto oficiálne vyznanie je najväčším dôkazom slávnostného učenia, aký musíme aj podľa svedectva samého zdravého ľudského rozumu uznať za rozhodujúci.

Musíme podčiarknúť, že v dojemnej tísni svojich chrámov, v citovom a duševnom hnutí srdca, v povznesení duše zjavne vyznávajú najzávažnejšiu katolícku pravdu, a predsa sa jej nechcú podriaďovať. To je potom nedôslednosť.

Pozrime sa na svedectvo historických faktov!

Svätý Ján Zlatoústý proti rozhodnutiu snemu, podporovaného Teofilom, alexandrijským patriarchom, apeluje k sv. Inocentovi I. (402–4017), rímskemu pápežovi. To nie je nič iné, ako slávnostné vyznanie katolíckeho učenia o vedúcej úlohe („prvenstvo“) Sv. Otca. A to zo strany najvýznačnejšieho východného Otca, t. j. svätého Jána Zlatoústeho, v čom musíme vidieť rozhodujúcu silu tej istej pravdy, súčasne však i učenie toho istého Jána Zlatoústeho, v ktorom ako by sa sústreďovalo ponímanie — idea východného vierovyznania. Práve on slávnostne uznáva a prakticky vyznáva, že Rímsky Otec je Hlava Cirkvi. V tom musíme vidieť oficiálny východný dôkaz, zachovaný nám druhým východniarom, Grékom, ktorý sa volal Sozomenos. (Pozri Sozomenos, História Cirkvi, kn. 3. hl. 8).

To isté vyhlasujú svätí Otcovia štvrtého všeobecného snemu, ktorý sa zišiel na Východe v Chalcedone. Bolí to všetci východní biskupi, výnimkou 2–3 západných Otcov, a všetci jednohlasne a s veľkým nadšením zvolali: „Peter skrze Leva prehovoril...“ (Pozri Akty IV. snemu V. 2 hl.).

To isté potvrdzujú aj dejiny iného všeobecného snemu, ktorý sa konal na Východe, v poradí šiesty, v Carihrade roku 680, na ktorom po prečítaní listu sv. Agatóna, rímskeho pápeža, stovky východných Otcov s rovnakým nadšením zvolali: „Skrze Agatóna hovoril Peter“. (V Aktoch všeobecných snemov, hl. 18).

Východ i Západ žili počas dlhých stáročí v tej istej jednote vierovyznania i cirkevnej podriadenosti. Duše všetkých kresťanov naplňala tá istá viera, ten istý duch poslušnosti. Všetci pod vedením toho istého cirkevného predstavenstva čerpajú z prameňov Kristovej milosti a slúžia svätému dielu Božej slávy i spásy tak svojej, ako aj im zverených kresťanských duší. Vtedy sa tým už aj prejavovalo vierovyznanie, jedno bolo aj cirkevné vedenie a všetkých naplňala tá istá láska.

Ak v priebehu vekov sa aj vyskytlo niečo, čo potrebovalo nápravy, riešilo sa to s tou samou láskou.

(Dokončenie v bud. čísle)

LUBOVEC

Miestny farský chrám je zasvätený Narodeniu Presv. Bohorodičky a bol dostavaný i posvätený r. 1794. Generálnu renováciu v r. 1906 zaznamenáva posledné vydanie Schematismu prešovského biskupstva. Matriky vedú od r. 1905.

Lubovecká gr.-kat. farnosť patrí k najrozsiahlejším v Prešovskom okrese a patrí k nej veľa filiálok. Medzi nimi i Janov s pekným a obnoveným chrámom. Správu o jeho obnove a posvätení nového kříža sme priniesli v minulom čísle Slova.

K Luboveckej farnosti patria aj blízke Ruské Pekľany, ktoré boli kedysi samostatnou farnosťou. V Pekľanoch majú pamätný mariánsky chrám. V r.

1888 bol v ňom pokrstený a prijal sviatosť myropomazania nebohý Vlada Pavol.

Keď Ruské Pekľany boli samostatnou farnosťou, pôsobil v nej v rokoch 1817–1820 aj neskorší druhý prešovský gr.-kat. biskup Jozef Gaganec. Do tejto farnosti prišiel ako novokňaz.

Na sklonku minulého storočia (v rokoch 1886–90) pôsobil tu ako farár o. Štefan Gojdič.

Terajším obetavým správcom farnosti Lubovec (od r. 1941) je prikladný a snaživý renovátor zverených chrámov a starostlivý dušpastier v' d. o. František Haluška. Do obvodu jeho duchovnej správy patria ešte aj obce Bzenov, Kendice, Kostofany, Kysak, Ličartovce, Obišovce, Radačov a Drienovská Nová Ves.

A. K.

K PRÍSPEVKU O ČERNINE v minulom čísle SLOVA došlo k poľutovaniahodnej zámene uvedenia duchovných správcov. Autor príspevku opierajúc sa o údaje Schematismu prešovského biskupstva z r. 1944 (str. 59) neúmyselne prehliadol za sebou idúce farnosti Čarnov–Černina.

Upozornil nás na tento omyl a úprimne ospravedľňuje toto prehliadnutie. Prvým správcom černinskej farnosti bol o. Ján Kurimský (1752–78). V ďalších rokoch faru spravovali J. Masica a M. Masnik (do r. 1780). Po nich ju spravovali až do r. 1917 kňazi Hvozďovíčovci. Do r. 1922 o. Emil Žedení. V ďalších dvoch rokoch o. J. Hal'ko a o. E. Kelly. Od r. 1923 o. M. Kelly.

Udaje o kňazoch v príspevku o Černine sa teda vzťahujú na farnosť Čarnov, dnes Šar. Čierne.

NAD ZBORNÍKOM: DEDIČSTVO OTCOV

Spolok sv. Vojtecha v Trnave vydal k dvom významným jubileám, 1100 r. výročiu smrti sv. Cyrila a 100 r. výročiu založenia Spolku sv. Vojtecha vzácny zborník štúdií pod názvom Dedičstvo otcov.

Po prečítaní tohto Zborníka dovoľte mi vysloviť svoj názor i odporúčanie, aby táto kniha nechýbala nikomu z nás v súkromnej alebo vo farskej knižnici.

Nie iba preto, že je starostlivo komponovaná štúdiami vysokej odbornej hodnoty, ale predovšetkým ich šťastné skĺbenie vykresľuje ucelený obraz dávnej i mladšej náboženskej histórie nášho národa.

Život, pôsobenie, tradície Cyrilometodejské v našej vlasti koho môžu viac zaujímať ako práve nás gréckokatolíkov žijúcich nositeľov ich odkazu a obradu v našej dobe a vlasti. Akoby nás nevzrušoval ich zápas v IX. stor. za živý liturgický jazyk, ktorým hovorili naši predkovia. Veľkolepé predsavzatie dvoch bratov povýšiť sloviensku reč na reč svetorú, reč liturgickú pri vytríbenom kultúrnom jazyku gréckom a latinskom je úžasné! Keďže neboli ani Slovanmi, ich ľudské úsilie z jazyka „barbarského“ urobiť jazyk posvätný dá sa vysvetliť iba tým, že vlastnili duch „ravnoapoštolský“, duch Pavlov. Po II. vatikánskom sneme zrejme vypuklý je predstih solúnskych bratov v modernej myšlienke užívania živého liturgického jazyka.

Pritomnosť každý z nás rád posudzuje a k tomu ešte spravidla pesimisticky. Čítať podrobnosti v osudoch sv. Cyrila a Metoda, v ich živote, v osudoch ich vykonaného diela, ktoré vstúpilo do dejín, chcelo a muselo žiť, je výborný liek na ukludnenie rozbolenej pesimistickej hlavy dnešného človeka. Veľké dielo na počiatku vždy zatratí svojho tvorcu, aby ho potom láskyplne vzkriesilo. V nežičlivých storočiach v IX.–XI. i ďalších, cyrilometodejská tradícia žila v legendách ako v duchovných rezerváciách ľudu – až prišlo XIV. storočie Emausy – Karol IV. a ich dielo oživuje v slovanskej liturgii. Na Cyrilometodejské dedičstvo nadväzujú ďalšie snaženia slovenských rodolubov a národovcov v období národného obrodovania, keď šlo o život národa. K tejto tradícii hlásia sa bernolákovci, ňou sa honosia a budujú na dedičstve otcov. Rok 1863 – tisícročné jubileum príchodu vierozvestov úzko sa spája s národným hnutím 60. rokov. Treba prečítať záznam z kroniky M. Alstera z r. 1881 o púti na Cyrilometodejské oslavy do Rima. Aký veľký záujem, aká veľká láska k odkazu a dielu sv. solúnskych bratov!

Jubileum storočnice Spolku sv. Vojtecha s prvým veľmi úzko súvisí. Veď dr. Radlinský pôvodne chcel mať spolok sv. Cyrila a Metoda, ale názov politicky vtědy nevyhovoval. Spolok sv. Vojtecha je už novodobá história. Dotýka sa konkrétne aj nás gr.-katolíkov. Výstižne to napísal v jubilejnom čísle Kat. novín a Slove náš o. Ordinár „Spolku sv. Vojtecha sme zaviazani neobyčajnou vďakou“. Gréckokatolíci na Slovensku získavali bohaté nábožensko-mravné hodnoty smieľen v minulosti, ale i dnes.

Za to patrí Spolku naša úprimná vďačnosť. S vďakou vítame i zborník Dedičstvo otcov, ktorý je ocenením tejto záslužnej storočnej činnosti v prospech a dobro Cirkvi i vlasti.

o. Viktor Skorodenský

STOROČNICA SSV

Snímka J. Tachezyho na tejto strane Slova je zo súboru jubilejných pohľadníc SSV, ktoré vyšli k jeho storočnici a predstavuje pohľad do veľkej zasadacej siene SSV, v ktorej dňa 24. sept. t. r. prebiehalo slávnostné zasadanie k storočnici Spolku. Tejto významnej slávnosti zúčastnili sa aj zástupcovia nášho Gr.-kat. ordinariátu, aby svojou prítomnosťou i pozdravnými príhovormi vyjadrili vďačnú úctu gréckokatolíkov za pomoc a podporu, ktorú nám prejavil Spolok v minulosti i v súčasnosti.

Slávnostnému zasadaniu predchádzala pontifikálna sv. služba Božia v preplnenom trnavskom kostole otcov františkánov, ktorú slúžil najd. o. dr. J. Gabriš, trnavský ordinár. Vlastné oslavy v zasadacej sieni SSV začal úvodným slovom predseda správneho výboru a doživotný správca SSV osv. prelát Msgr. Ján Pöstenyi. Okrem členov správneho výboru a funkcionárov Spolku sa slávnosti zúčastnili zástupcovia Ministerstva kultúry SSR a delegácie z bratskej MLR, Poľska a CSR.

Za zbor kat. ordinárov SSR vďačný pozdrav k jubileu Spolku prečítal predseda zboru najd. o. dr. R. Pobožný, biskup, apošt. administrátor rožňavský. O histórii, význame a zásluhnej činnosti SSV v priebehu uplynulého storočia veľmi obsilne hovoril miestny ordinár dr. Július Gabriš. Zásluhnú činnosť Spolku v oblasti upevňovania vlasteneckého uvedomenia v minulosti a podporu mierového úsilia v prítomnosti ocenil vo svojom prejave zástupca Ministerstva kultúry SSR p. K. Hamola, riaditeľ sekretariátu pre veci cirkevné z Bratislavy.

Za gréckokatolíkov prehovoril najd. o. ordinár Ján Hirka. Na jeho pozdravný predstov nadväzovalo prečítanie osobného listu najd. Vladyku dr. V. Hopku, ktorý z jeho poverenia prečítal v rusínsko-ukrajinskej reči redaktor dr. Emil Korba. Nemožno nezdôrazniť, že oba príspevky boli všetkými prítomnými vypočuté s veľmi úprimným záujmom a výraznou pozornosťou. Podstatné úryvky z nich uvádzame v tomto čísle. Po prejavoch našich zástupcov nasledovali pozdravy hostí.

Za českú delegáciu jubilujúci Spolok pozdravil kapitulný vikár olomoucký prof. J. Vrána.

Za maďarskú delegáciu najd. o. biskup dr. Jozef Kocziba, ap. administrátor z Győru a prodekan budapeštianskej teologickej akadémie prof. dr. J. Pfeifer.

Pozdrav z bratského Poľska tlmočil riaditeľ vydavateľstva Pax Zd. Borowka, ktorý sa slávnosti zúčastnil spolu s redaktorom Lechom Koseniakom.

(Dokončenie na 14. str.)

Vďačné želania a úctu k storočnému výročiu založenia i blahodarnej činnosti SSV som už vyjadril na stránkach nášho Slova i Katolíckych novín. Zvlášť som tam zdôraznil vďačnosť nás, gréckokatolíkov, za všetko, čo Spolok v minulosti, prítomnosti — a ako pevne verím — aj v budúcnosti vykonal a vykoná.

S hrdosťou hlásime sa nielen k výsledkom tejto plodnej a bohatej činnosti Spolku, ktorú vykonal pre blaho Sr. Cirkvi i Božieho ľudu v našej krajine, ale i k ústrednej myšlienke, ktorá viedla vlasteneckých priekopníkov v minulosti k tomu, aby v rámci ťažko vybojovaného Spolku, slúžili svojmu veriacemu ľudu a pre jeho mravné, kultúrne i národné povznesenie odovzdali všetky svoje sily a schopnosti. Myslím, že v tomto bode a v tejto myšlienke ideál zakladateľov SSV nezostarnul, lebo je vždy akútny a aktuálny.

Patronát druhého pražského biskupa-mučeníka, syna bratského a nám najbližšieho slovanského národa, nech symbolizuje a upevňuje v našej každodennej práci aj ideál vzájomného bratstva, lásky a pokoja!

Vzdávam ten najúprimnejší hold svetlej pamiatke všetkých priekopníkov SSV v minulosti a nie menej úprimný hold úcty a vďačnosti aj všetkým tým, ktorí Spolok vedú dnes. Nech Všemohúci zehná ich práci a úsiliam pre dobro Cirkvi, celej našej vlasti i jej dobrého a do šťastnej budúcnosti odhodlane kráčajúceho ľudu!

(Z pozdravného prívetu o. ordinára J. Hirku na slávnostnom zhromaždení 24. septembra t. r. v Trnave.)

Veľmi ľutujem, že môj zdravotný stav mi nedovoľuje osobne zúčastniť sa vášho slávnostného zasadania. Rád však používam aspoň tejto formy osobného listu k úprimnému pozdravu storočnice SSV i k vyjadreniu tej najúprimnejšej vďačnosti za všetko, čo SSV za svojej storočnej existencie pre našu sv. Matku Cirkev a naše národy vykonal.

Je to krásna a požehnaná bilancia, pred ktorou sa v týchto jubilejných dňoch skláňame s hlboko vďačnou úctou všetci bez rozdielu národnosti i obradu.

Ja by som však veľmi rád zvlášť zdôraznil a vyzdvihol blahodárne pôsobenie SSV v minulosti nielen v oblasti národno-náboženského uvedomovania bratov Slovákov, ale i tú bohatú a zásluhnú siatbu, ktorá je poznamenaná upevňovaním všeslovanskej vzájomnosti. Je nám všetkým dobre známe, že to bol SSV, ktorý vydal napr. Duchnovičovu Azbuku a mnohé iné knihy a príručky, ktoré pomáhali upevňovať nábožensko-morálny rast i národno-slovanské cítenie aj nášho rusínsko-ukrajinského ľudu na východnom Slovensku.

Som šťastný, že v týchto tradíciách SSV neprestal. To, že mnohé nábožensko-liturgické publikácie pre gr.-kat. veriacich oboch národností vydáva aj dnes, je faktom, ktorý naplňuje všetkých nás úprimnou radosťou a zaväzuje k nie menej úprimnej vďačnosti. Rád a zo srdca ju tlmočím nielen za seba, ale i za našich vďačných gr.-kat. veriacich a nášmu jubilujúcemu Spolku, jeho zaslúžilým a obetavým vedúcim a pracovníkom zo srdca zehnáam a želim od Pána Boha hojnosť ďalších bohatých a požehnaných úspechov.

(Z posolstva vladyku dr. V. Hopku k storočnici SSV, ktoré v originále bolo prečítané na slávnostnom zasadaní SSV).

Z LETA

Skoro sme zabudli
jak zvoní kosa v žltom obilí,
keď celá rodina si kľaká na snopy
a viaže.

O, husle letných vánkov kdesi pri
Debrečine,
ó, nohy pútnikov a vlasy plné
piesku.
Dedinky, v ktorých hľadáš za
vrátami mamu
v sladkom stesku.

Krajina Panny Márie,
ktorá nám pretrie naše oslepnuté
oči

a opäť čistí
detskú radosť vidíme
v Máriapocsi.

Ján Marek

JESEŇ

Olovený zvon ticha
hlucho vyzvára
Zem smúti...
Pošmurné dni
sa vlečú tarbavo
pod klenbou kozmu
Vietor zhrňa
tancujúce lístie,
vtáči zlet
sa trati v hmle...
Vraciaš sa
a pohľadáš rodné stránne
Blúdiš v lesoch
Tam si zakaľoval dych
Chladieval horúce leto

Ozveny stichli
Ladový dážd ti šibe tvár
Je pozdná jeseň...

Andrej Lambert

RETIAZOK RUŽENCA

Takaši Nagai, lekár v Nagasaki, ktorý prežil výbuch atómovej bomby, o týchto strašných chvíľach hovorí:

„Tretieho dňa večer, keď boli najväčšie práce ukončené, vrátil som sa domov. Z môjho domu ostala iba hromada popola. Tam, kde bola kuchyňa, hneď som objavil ešte teplé, úplne spálené pozostatky. To bolo všetko, čo ostalo z mojej manželky Midory. V blízkosti žiaril retiazok ruženca s krížikom“.

Táto udalosť bola podnetom k napísaniu jeho osobných spomienok. Sám postihnutý leukémiou, pripútaný k lôžku, píše denník, ktorému dáva názov „Retiazok ruženca“.

F. D.

RUŽENEC je dobrý prostriedok, aby sme zväčšili spätosť s Kristom a Jeho Matkou. Nemysli si, že zanedbávaš Boha, keď ružencom uctievaš našu nebeskú Matku. Či už si niekedy zažil, že ťa niekto zneuctieva preto, že si ctí tvoju matku? Naš Pán povedal: „Hľa, tvoja Matka!“ a sluší sa, aby sme si ctili tú, ktorú náš Pán vyvolil zo všetkých tvorov sveta.

Z nem. prel. dr. J. Mastiliak

Veľkosť jednoduchých ľudí

Všedný deň, odpoľudnie. Ľudia sa vracajú zo zamestnania, unavení, nevšímaví. V autobuse pri okne sedí starší muž — robotník? Prechádzame okolo chrámu Božieho. Dal si čiapku dole, pozrel na chrám...

Pohľad aj pohyb boli výrazom úcty, viery, lásky. Boli povzbudením. Vďaka Ti, neznámy brat...

M. Timská

Myšlienky z listov sv. Františka Xaverského

Keď hľadáš opravdu Boha a kráčaš statne po ceste čnosti, seba ovládať a premáhať seba, nebude ti trpkým a horkým; áno, stane sa ti pomaly príjemným a ľahkým.

Čo smutného môže stretnúť človeka, ktorý si na ceste do neba zvolil za priateľa a sprievodcu Boha? Všetky radosti, ktoré človek hľadá a nachádza mimo Boha, sú buď klamné alebo chvíľkové. Trvalú útechu nedávajú nikomu.

Sú ľudia, ktorí slúžia Bohu, ale radosti svetských zrieknuť sa nechcú. Zdá sa, že sú čnostnými, ale svedomie ich presvedčuje z klamstva. Sami seba klamú, nemajú trvalý pokoj, ktorý býva odmenou pravej čnosti. Boh sa za nás obetoval, a my by sme mu chceli dať to, čo svet nechce a čo sa svetu nehodí?

Keby som mal niekomu dobre poradiť, mal by som ho k tomu, aby každý deň rozjímal aspoň štvrt hodinku o výroku Božského Spasiteľa: „Čo človeku osoží, keby celý svet získal a na svojej duši by škodu utrpel.“

Rozumná duša, obraz Boží, vieš, akú máš cenu? Boh dal za teba na kríži život svoj. Za padlých anjelov nevyliat ani kvapku svojej krvi. Za teba vylial všetku. Tak vysoko si ťa cenil.

Tvoja nesmrteľná duša je povolaná k životu nadzemskému, je hodná toho, aby si sa o ňu staral. Starosti o spásu svoju musíš dávať prednosť pred všetkými inými starosťami časnými. Lebo jedno je potrebné a kto nedosiahne toho, stratil všetko.

(Vybral a prel. J. Vavro)

MYŠLIENKY NA VŠEDNÉ DNI

S hriechom nemožno robiť kompromisy. Musím dokázať zrieknuť sa aj toho najmilšieho, ak ide o to, že by som sa mal vystaviť blízkemu nebezpečenstvu hriechu.

Môj vnútorný postoj a moje mravné imperatívy a rozhodnutia musia byť jasné a jednoznačné. A to aj vtedy, keď to môže byť pre mňa aj nevýhodné.

Trpezlivosť a láska všetko premáha a nad všetkým víťazí. Dobré je nám, že sa môžeme spoľahnúť na otcovskú starostlivosť Božiu. Kiež si na to spomenieme vtedy, keď toho budeme najviac potrebovať.

Každé zrieknutie sa čohokoľvek nás vnútorne oslobodzuje.

Úzkostlivá starostlivosť nesvedčí človekovi, ktorý má Boha za svojho Otca. Treba sa nám starať o svoje záležitosti, ale v slabode, vnútornom pokoji a odovzdanosti do jeho vôle.

(Vybral a prel. M. Skala)

JÁN XXIII. A UMELEC

(7. pokračovanie)

— V kostole sv. Marka v Benátkach sú dokonca dva levy, — zamiešal sa kňaz Giuseppe.

— Zo všetkých benátskych levov, — pokračoval pápež, — naučiteľnejšie sú levy na námestí. Okrem toho, že strážia arcibiskupstvo a baziliku, slúžia aj deťom, ktoré sa vozia na nich ako na koňoch. Lev kedysi býval často dobrým priateľom svätých. Hovorí sa, že dva levy pomohli svätému Antonovi pochovať svätého Pavla Pustovníka.

A potom, ešte prv, ako sa Manzù stihol ozvať, Ján XXIII. sa opýtal:

— Ako sa vám darí práca na portáli svätého Petra?

Ach, pomyslel si so žiaľom Manzù, tak teda predsa dostali sme sa k nepríjemnej téme. Očakával to už od istého času a rozhodol sa povedať pravdu.

— Pripravuje sériu zvierat, ktoré budú ozdobovať dolný vlys, Vaša Svätosť — ozval sa kňaz Giuseppe chcúci sa priateľovi poponáhľať na pomoc.

— Tak teda práca pokračuje? — naliehal pápež.

— Nie, Vaša Svätosť — priznal sa úprimne Manzù.

— A prečo?

— Lebo zmiera mi pod rukami.

— Čo vám umiera? Portál?

Manzù prisvedčil.

— Nuž a prečo? Hádám nemáš srdca pre túto prácu, Manzù?

A tak prišli k jadrú problému. Ale Manzù celkom neočakávane nevedel, čo má povedať.

Pápež medzitým pokračoval:

— Prečo umelci dnes už neprecitujú tieto veci? Prečo medzi nimi vyrástol múr? Bolí časy, že cez chrám plynula veľká rieka sakrálného umenia.

Manzù pripomenul si svoj rozhovor s kňazom Giuseppom v aute: kňaz Giuseppe povedal mu vtedy, že pápež chce vedieť pravdu. Rozhodol sa teda pohybať s tým, čo sa mu zdalo najdôležitejším:

— Nazdávam sa, že je to preto, že náboženstvo prestalo byť stredobodom života človeka, podobne ako kostol už nie je jeho domovom, jeho duchovným prístavom. Kedysi náboženstvo malo skutočne prítlačlivú moc, ktorá mohutne pôsobila ešte na Danteho, na Michelangela a na mnohých iných. Dogmy, obrady, symboly a predstavy mali vtedy pre človeka skutočný význam, podobne ako náboženské umenie, ktoré mu ich znázorňovalo. Ale dnes obrasy sa mu už neprihovárajú, nehovoria už tie isté veci človeku, lebo život korení kdesi inde, vo vede, v rozvoji priemyslu, v revolúcii, ktoré zmenili svet.

Pápež mlčal očakávajúc ďalšie vyznanie sochára. Kňaz Giuseppe, znepokojovaný neočakávaným priebehom rozhovoru, pokúšal sa ratovať situáciu:

— Vidiš, Giacomo, ty pripisuješ priveľký význam obrazom. Obrazy s náboženskou tematikou tiež podliehajú ustavičnej zmene a prispôbujú sa duchu času.

— Ja netvrdím, že vaše obrasy nepredstavujú Boha. Hovorím iba, že viera v Boha už nie je stredobodom myslenia človeka. Človek žije dnes svojou históriou a svojimi nádejami, ktoré si sám načrtáva.

— Myslíš, že veda nahrádza Boha?

— Nie, nie, nejdem až tak ďaleko. Ale ak si pomyslíme na zázraky vedy, atómu a na všetko ostatné, dôjdeme k uzáveru, že človek, ak nie je ešte na ceste rozriešiť všetky problémy, tak v každom prípade našiel sily, ktoré mu dovoľujú kráčať pred sebou, dopredu.

Povedal to, čo si myslel a možno aj prehnal. Pozrel na pápeža náhle znepokojený, že zašiel príďaleko a že ublížil jeho dôstojnosti. Ale i keby to tak bolo, Ján nedával to na seba vidieť. Pokýval hlavou, ako keby chcel povedať, že rozumie a v zamyslení vyhládaval si na kolenách skrkvajú sutanu. Po chvíli povedal:

— Neobávam sa o obýčaje, o politiku, o náboženstvo človeka. O nijakého človeka, nezávisle od toho, kto je a aká je jeho otčina. Len aby žil v bázni božej. Ale vy hovoríte, že vlastne bázeň božia mizne alebo už aj zanikla. A hovoríte aj to, že človek žije iba preto, aby slúžil sebe samému.

— Nech mi Vaša Svätosť odpustí, chcel som iba toľko povedať, že tie dva centimetre poézie, ktoré človek môže mať v sebe, nie sú dnes v službe nikoho: neusmerňujú nija-

kého vládcu, nijakú moc ani časnú ani duchovnú. Ale to neznamená, že jeho poézia je cieľom samým v sebe, alebo že veľké umenie je uzavreté samé v sebe a hovorí výlučne vlastným jazykom.

Pápež odpovedal hneď:

— A preto lepšie, Manzù, že by si i napriek tomu dokončil portál u svätého Petra. Ostatné Boh zariadi.

Sochár pozrel do pápežových očí plných ľudského tepla, pozeral na jeho široký a lahodný úsmev: Ján očakával odpoveď.

— Spravíte to pre mňa, dobre?

— Áno, Vaša Svätosť. Spravím.

Manzù počul svoje vlastné slová ako keby počul svoj hlas nahratý na magnetofónový pás a zarazil sa. Čože to povedal? Zmätený pozrel na kňaza Giuseppa, ktorý chápal jeho vnútornú neistotu navrhol, aby skončili dnes prácu.

Manzù stretol sa s pápežom o niekoľko dní neskoršie a predniesol mu svoju novú koncepciu portálu. Mala to byť brána smrti, brána, cez ktorú vnašali do baziliky rakvy kardinálov a prelátov.

— Ale nemusí byť poznačená iba smrťou, — vykladal sochár kňazovi Giuseppovi krátko pred rozhovorom s pápežom.

— Môže predstavovať aj život, má protestovať proti všetkému, čo zapríčiňuje smrť, proti ukrutnosti, presile, prírodným kataklizmám, proti všetkým biedam, ktoré hnetú ľudstvo. Možno takisto tam umiestniť postavy súčasných ľudí, lebo mučeníkmi pre naše časy nie sú len vaši legendárni svätci, ale aj obyčajní, radoví, bezmenní ľudia, ktorí trpia a umierajú v zabudnutí.

— Budeš môcť spraviť to, čo navrhneš, ale iba vtedy, keď to potvrdí pápež.

Od začiatku rozhovoru sa mu zdalo, že Ján XXIII. rozumie zámerom sochára.

— Máte úmysel umiestniť tam všetkých, aj s Matkou Božou a Spasiteľom, z ľudského stanoviska a hľadiska?

— Áno, Vaša Svätosť.

Pápež neodpovedal hneď. Manzù kreslil sústredene a po nejaký čas bolo počuť iba šuchot uhľu po papieri. Toho májového popoludnia bolo to ich piate stretnutie. Manzù začal ho načrtnutím niekoľkých škíc; ľahšie mu bolo rozprávať pri kreslení, ako keď pracoval nad poprsím z hlíny.

Keď konečne Ján XXIII. opäť začal hovoriť, bolo jasné, že sa zamýšľal nad návrhom predstaviť Matku Božiu a Krista na zemi a nie v raji.

— Nebolo by to vôbec ich uponižením, — povedal, — Naopak, svedčilo by to, že sú skutočne prítomní v našom dnešnom živote, že sú i naďalej uprostred nás, v našich domoch, na našich uliciach, všade. Je to skutočnosť, ktorú treba vždy vyzdvihovať, hoci neslobodno zabúdať, že zmŕtvychvstanie je najväčším víťazstvom Krista Pána. Predstavíte svätých a mučeníkov vo chvíli, keď umierajú za vieru ale takisto obyčajných mužov a obyčajné ženy v ich ľudskej dôstojnosti ukazujúc takýmto spôsobom viditeľné základy živej Cirkvi.

Manzù cítil, že srdce mu mocno tlčie: bolo celé naplnené mohutným citom vďačnosti. Konečne bude môcť vykonať veľké dielo podľa svojej koncepcie. Ale pápež celkom neočakávane dodal:

— Teraz ostáva už iba získať súhlas Komisie.

Po jednom z nasledujúcich stretnutí Manzù usúdil, že práca nad poprsím už tak pokročila, že ju môže dokončiť aj vo svojej pracovni. Keď už mal odísť, pápež sa ho opýtal, či by bol ochotný navrhnuť pamätnú medailu pre účastníkov olympiády, ktorá sa začne v auguste v Ríme. Bola už druhá polovica júna, neostávalo už veľa času. Ale Manzù i napriek návalu iných prác súhlasil s tým:

— Bude to pre mňa česť vyhotoviť medaily, ktoré Vaša Svätosť venuje pretekárom zo všetkých národov sveta.

— Musíš sa s tým poponáhľať, — upozornil ho kňaz Giuseppe.

— Manzù si dá rady, — povedal pápež, — vyhotoví medailu v rekordnom čase. Bude to prvý rekord tejto olympiády.

O niekoľko dní neskoršie zjavil sa prelát Capovilla v sochárskej pracovni, aby ho upovedomil, že Komisia je ochotná v zásade potvrdiť návrh na realizáciu portálu pre baziliku sv. Petra. Bola to dobrá správa. Manzù mohol sa teraz dať do tohto diela, ktoré považoval za najväčšie vo svojom živote. (Pokračovanie na str. 12)

Najoznešenejší životný cieľ kresťana

„Kto miluje svoj život, stratí ho; kto však na tomto svete nenávidí svoj život, zachová si ho pre život večný.“ (Jn. 12, 25)

...Vidím, počujem, cítim, dýcham, pulzuje vo mne srdce, pohybujem sa, jestvujem, žijem... Tento život mi dal – prostredníctvom mojich rodičov – môj Tvorca. On mi ho dal a umiestnil ma s ním na tejto zemi. To, že mám život, ktorý končí smrťou, t. j. žitie na určitý, priemerne ani len 100 rokov trvajúci čas, to tak neisté a neurčité jeho trvanie malo by byť jeho vlastným zmyslom? – Zmyslom môjho, tvojho života, života všetkých ľudí, celého ľudstva...?

Už na prvý pohľad zdá sa to byť málo pravdepodobné. Prečo? Malá analógia: Slnko... Slnko jestvuje. – Je jeho existencia jeho zmyslom? Ci snáď jeho existencia má aj iný zmysel? Ako to, že svieti, hreje..., čím vytvára priaznivé podmienky pre život na našej planéte, nie je jeho ďalším a vlastnejším zmyslom jestvovania?! – Teda nie existencia pre existenciu, ale ešte niečo navyše mimo vlastnej existencie, že?

Zem, vzduch, voda... mimo svojho jestvovania poskytujú nám – ľuďom a ostatnému stvoreniu ďalšie podmienky pre naše jestvovanie, pre náš fyzický život. – Slnko, vzduch, zem, voda..., všetko je pre človeka. Človek by sa bez toho neobišiel a oné majú svoj zmysel jedine vo vzťahu ku človekovi. Celý svet totiž, so všetkým, čo na ňom a čo v ňom je, slúži človekovi, je pre človeka (Porovn. 1. Mojž. 28–30). Zmysel celého vesmíru spočíva v službe tvorstvu. – Takto to určil jeho Tvorca.

A človek tento veľkolepý dar má vziať a spolu so svojím životom vrátiť späť Tvorcovi. Má dobre žitým životom uzavrieť ten prirodzený kruh, ktorý začína u Boha, a v ňom má vyústiť.

Človek je zrodený z Boha (Boh ho stvoril na svoj obraz a podobu – porovn. 1. Mojž. 1, 26) a má žiť pre Boha.

Nie je nutné, aby som bol veľmi učeným, bohatým, šťastným, milovaným, cteným..., ba nie je nutné, aby som žil, ale – keď už raz som na tom svete a žijem, je nutné, aby som miloval toho a slúžil tomu, kto mi dal život a kto mi ho udržuje.

Boh je zvrchovaným pánom môjho života. On je totiž mojim počiatkom, ale aj zmyslom a koncom či vyústiením môjho života. – Boha poznať, jeho milovať, jemu slúžiť – to je zmysel života ľudí, zmysel našej existencie tu na zemi. – Boha vidieť „z tváre do tváre“ (1. Kor. 13, 12) – stále, večne, čo bude radostou nekonečnou, je zmyslom nášho života konečným, je našim zmyslom najväčším, jediným...!

Th. Lic. Ján Seman

(Pokračovanie zo str. 11.)

te. Túžil vyjadriť na portáli ako len najlepšie vedel, čaro a krásu života, jeho neoceniteľnú hodnotu, ale súčasne celú ohavnosť násilia, ktorá sa pácha na človeku.

Dal sa do práce so zápalom a zanedbal pre ňu všetko ostatné, ešte aj poprsie pápeža. Až konečne – jedného dňa zazvonil uňho kňaz Capovilla:

– Ako postupuje práca nad poprsiami?

– Pomaly. Nie som s nimi spokojný. Odložil som ich na chvíľu na bok a dal som sa do portálu.

– Hádám by ste sa chceli stretnúť so Svätým Otcom?

– Isteže, s najväčšou radosťou.

Dohovorili sa teda na najbližšiu nedeľu. Ráno na ten deň Manzù prichystal si narýchlo čerstvú hlinu, zabalil si náčinie a odišiel do Vatikánu autom, ktoré preňho poslal prelát Capovilla. V bibliotéke našiel už Sv. Otca Jána XXIII. v nádhernej pápežskej rúchu. Fotografoval ho dvorný vatikánsky fotograf Luigi Felici. Mala to byť úradná fotografia, pápež teda mal na hlave tiaru, ktorú zvyčajne prechovával u seba v skrini a veľkú hodvábnu kapu (široký plášť s dlhou vlečkou) s vyšitou zlatou laliou.

– Ach, Manzù, – zvolal naradovaný, – práve vás potrebujeme. Pozrite sa, či záhyby kopy padajú ako treba, či je všetko v poriadku.

Pod tiarou vajcovitej podoby tvár a uši pápeža vynikali ešte masívnejšie a podivne nahé, ako by ich niekto zrazu vylupol z toho pozláteného vajčička. Po spánkoch stiekali mu kvapky potu a veľké, čierne oči, trochu stratené, pozerali raz napravo, raz naľavo. Každú chvíľu zaznieval charakteristický plesk momentky aparátu, ale zrejme sa to akosi nedarilo. Každý raz, keď Felici dal do behu fotoaparát, Ján zatváral oči. Fotograf teda zmenil tempo prípravy momentky, aby zachytil chvíľku, keď pápež otvorí oči. A tak začalo sa medzi nimi čosi ako druh pretekov – kto prvý: či Svätý Otec zažmúri oči alebo či fotograf uhádne moment s otvorenými očami. Konečne Svätý Otec Ján XXIII. otvoril ich široko, ale práve vtedy fotograf bol na konci s filmom.

Keď sa konečne skončila táto tortúra, pápež vyšiel z bibliotéky, zatiaľ fotograf a jeho pomocníci balili svoje aparáty a príslušenstvo. Po niekoľkých minútach vrátil sa pápež preoblečený: mal na sebe bielu reverendu a solideo. Sadol si na svoje zvyčajné kreslo pri obluku a mierne sa usmial.

– Tie lampy ma oslepujú, – povedal. – Pápež má byť sprievodcom svojich detí, ale v tej chvíli, keď sa zjavujú fotografi, nastáva katastrofa.

(Pokračovanie v bud. čísle)

Oslavy tisícročného jubilea v MLR

Ako sme už o tom napísali, v MLR sa dňa 20. augusta t. r. o 10. hod. rozozvučali zvony všetkých chrámov, a takto začali oslavy tisícročného výročia sv. Štefana. Vo svätcovej bazilike v Budapešti bola koncelebrovaná sv. služba Božia a k verejnej účte vystavená vzácna relikvia: pravica sv. Štefana. Koncelebrovanú sv. Liturgiu viedol kaločský arcibiskup dr. J. Ijjas. V čestnej lóži svätyne boli prítomní zástupcovia vlády, úradov a spolikov. Po sv. evanjeliu bol prítomným prečítaný list Svätého Otca Pavla VI.

Pápež vo svojom liste po historickom úvode, živote a činnosti sv. Štefana poukázal na vplyv, ktorým kresťanstvo pôsobilo v historickom vývoji maďarského ľudu a štátu. Prejdúc na hodnotenie súčasnej situácie pápež zdôraznil: „Je skutočnou pravdou, že vonkajšie okolnosti života a udalosti prítomnosti tak v živote celej spoločnosti, ako aj v živote jednotlivých štátov boli a budú dostatočne silnými k tomu, aby zmenili také požiadavky a formy, ktoré sa vzťahujú na výchovu, vzdelanie a sociálny pokrok. Avšak ostala a ostáva nezmeniteľná viera, tento neoceniteľný dar Boží... viera, ktorá nás spája s večným Bohom a spoločenstvo veriacich, t. j. cirkev nie je pozostatkom dávnej minulosti, ale živou, plápolajúcou a hýbajúcou skutočnosťou.“ V ďalšej časti listu zdôraznil Svätý Otec, že duchovný ráz viery nikoho neoslobodzuje od povinnosti, aby aj v súčasnosti budoval svet a slúžil spoločnému blahu na poli sociálnom a kultúrnom.

Prečítanie listu trvalo pol hodiny a zanechalo v prítomných veľmi hlboký dojem. Počas bohoslužieb sa pri všetkých bočných oltároch udeľovalo veriaciom sv. prijímanie. Na záver všetci prítomní arcipastieri udelili spoločné veľkňazské požehnanie.

Dr. S. U.

Predajňa SSV v Košiciach oznamuje, že III. zväzok Pisma sv. vyšiel a záujemci si ho môžu v predajni prevziať.

CIRKEV VO SVETE

V stredu, 12. augusta venoval Svätý Otec svoj audienčný prejav náboženskej obnove:

„Padla mienky mnohých náboženstvo treba obnoviť, obrodit! Čo sa má pod tým rozumieť? Vari načim obnoviť kostoly, cirkevné rúcha, cirkevné právo, alebo aj učenie, teológiu? Predovšetkým treba obnoviť náboženské zmysľovanie, a to v duchu tej pokoncilovej obrody, ktorej program sa dá zhrnúť do jediného veľavravného slova „aggiornamento“.

Náboženstvo je život a život je ustavičná výmena, očisťovanie, rast. K tejto duchovnej obnove nás opätovne vyzýva už sv. Pavol: Vnútorň človek sa obnovuje deň čo deň; zblečte si teda starého človeka, lebo je podrobený skaze pre svoje kľamné žiadosti. Obnovte si ducha svojho zmysľovania, oblečte si nového človeka, vzrastajte všemožne v neho, neprestajte; rastíte v poznaní Boha.

Táto výzva znamená, že náboženstvo má ako semienko nepatrné začiatky a musí sa rozvíjať. Znamená však, že má-že aj upadať a degenerovať sa, ako to nasvedčuje polemika Pána Ježiša s farizejmi. Veď farizeji boli nábožní ľudia, ale ich náboženský život podľahol úpadku. Teda aj náboženský život potrebuje obnovu, zdokonalenie a svoju plnosť dosiahne až vo večnosti.

Preto my prijímame „aggiornamento“ a jeho dôsledky predovšetkým vo vnútri, v dušiach a potom aj vo vonkajších veciach.

Abý sa kresťanstvo obnovilo, nemožno si vymyslieť nejaké nové. Naopak, musíme mu ostať hŕbevnato verní, musíme ostať existenciálne spojení ako každý živý organizmus. Vlastnosťou pravdy je, že zostáva. Božie skutočnosti, ktoré obsahujú, nemožno teda ľubovoľne meniť. Túto pravdu treba však poznať, študovať, očisťovať, šíriť, prispôbovať chápanosti a podmienkam poslucháčov.

SVATÝ OTEC PAVOL VI. odsúdil vo svojej nedávnej audienčnej reči rozšírenie niektorých sociálnych epidémií ako napr. používanie drog, omamných prostriedkov a prílišný erotizmus.

ŠPANIELSKA BISKUPSKÁ KONFERENCIA žiada Frankovu vládu, aby zrušila zákon o terorizme a prepustila uväznených kňazov.

ZÁHREBSKÝ ARCIBISKUP dr. Fraňo Kuharič vymenoval za šéfredaktora časopisu Glas koncila otca VI. Pavlíniča. Arcibiskup dr. Kuharič pred svojím menovaním za záhrebského arcibiskupa sám viedol tento populárny katolícky časopis, vychádzajúci v chorvátskej reči.

BISKUP DR. I. SZABÓ, apoštolský administrátor ostrihomský, navštívil pred nedávnom Rumunsko. Pri tejto príležitosti sa stretol a mal užitočné ekumenické rozhovory s pravoslávny patriarchom Rumunska Justianom a sedmohradským metropolitom Nicolasom.

O ARCIBISKUPOVI H. CAMAROVÍ z Brazílie, ktorý bol pred nedávnom odmenený mierovou cenou dr. Martina Luthera Kinga, natočili dokumentárny televízny film, ktorý má titul: „Biskup či rebel?“

VYŠE TRISTO filozofov, teológov, psychológov a iných vedec-kých pracovníkov, ktorých vzorom je sv. Tomáš Akvinský, sa v dňoch od 7. do 12. septembra stretlo v Ríme na spoločnom medzinárodnom kongrese. Ústrednou témou kongresu a celého rokovania bolo: „Človek a jeho postavenie vo ves-míre“.

SAIGONSKÝ ARCIBISKUP PAVOL pri príležitosti návštevy Svätého Otca na Ďalekom východe pozval Hlavu Cirkvi na návštevu Saigonu. Toto pozvanie komentoval vyhlásením, že i krátky pobyt pápeža v tejto krajine bol by priamym svedectvom otcovskej účasti na osude ťažko skúšaného vietnamského ľudu.

ŠVRTSTOROČIE PRÁCE päťdesiatich odborníkov predstavuje nový preklad Biblie, ktorú vydávajú v New Yorku a na ktorej títo vedeckí pracovníci a odborníci pracovali najnovšími metódami.

VELVYSLANCOM VO Vatikáne za Juhosláviu vymenoval prezident J. Broz-Tito Vjekoslava Cvrlije. Pronuncion v Juhoslávii stal sa arcibiskup Mario Cagna.

EKUMENIZMUS

SRBSKÁ PRAVOSLÁVNÁ AKADEMIA odmieta tvrdenie patriarchálneho vikára Krstiča, ktorý zavrhuje akékoľvek sviatostné spoločenstvo s katolíckmi s odôvodnením, že sú heretikmi. Takéto chápanie je podľa uvedenej duchovnej akadémie nesprávne.

VO ŠVÉDSKU sa pripravujú v terajšom jesennom období úradné stretnutia a rozhovory medzi predstaviteľmi švédskej štátnej protestantskej cirkvi a medzi zástupcami cirkvi katolíckej.

V NDR takmer pätina z asi 9800 evanjelických kostolov je každú nedeľu k dispozícii katolíkom pre nedeľné bohoslužby. Správu o tom s úprimným kvitovaním vďačnosti uviedol v Lipsku vydávaný časopis Kirchenbau heute.

V HOLANDSKEJ GUAYANE, v meste Suriname, rozhodli sa vybudovať spoločnú ekumenickú pedagogickú vysokú školu na miesto dvoch: katolíckej a protestantskej.

V NAIROBI (TANZANIA) na generálnom zhromaždení svetového zväzu reformovaných cirkví zúčastnili sa aj dvaja katolícki pozorovatelia, a to švajčiarsky kňaz A. Hasler a tajomník biskupských konferencií v Tanzánii.

ZA UŽŠIU EKUMENICKÚ SPOLUPRÁCU medzi katolíckmi a protestantmi sa prihovára výzva krajského výboru evanjelickej cirkvi v Berlíne a žiada diecéznu radu, aby ekumenické stretnutia boli častejšie, nielen cez svätodušné sviatky. PRVÉ STRETNUTIE katolíkov a baptistov, ktorého účelom bolo prediskutovať spoločné a rozdielne prvky viery, sa uskutočnilo vo West Wickhame pri Londýne. Desiat zástupcovia obidvoch cirkví chceli urobiť prvý krok v otázke vzájomného dorozumenia a spolupráce.

V JUHOAFRICKEJ PRETORII bolo sympóziu, na ktorom sa zúčastnili duchovní rozličných cirkví. Účastníci nerokovali len o úzko ekumenických otázkach, ale zaoberali sa aj otázkami boja proti hladu, negramotnosti, pomoci málo vyvinutým krajinám a zachovaniu svetového mieru.

OLOMOUCKÝ ORDINARIÁT prepožičal svoju rozsiahlu kaplnku sv. Alžbety v Opave do užívania pravoslávnej cirkvi. Stalo sa tak 6. sept. t. r., keď v nej vykonal prvé pravoslávne bohoslužby metropolita a arcibiskup pražský Dorotej za asistencie početných duchovných. Pravoslávnych bratov za rímskokatolícky olomoucký ordinariát vrelo pozdravil kanonik A. Talanda.

FALOŠNÁ SENZÁCIA

Anglický časopis Sunday Times priniesol nedávno „senzačnú správu“, ktorú prevzali i niektoré naše časopisy, že 2 tisíc indických dievčat z Kerala predali do európskych štátov. Arcibiskup z Trivandruma správu rozhodne vyvrátil. Je síce pravda, že v posledných rokoch opustilo asi 200 dievčat Kerala, aby v niektorých západných štátoch vstúpilo do kláštora a aby sa mohli stať zdravotnými sestrami, ale o nejakom obchode s dievčatami nemôže byť ani reči.

Zdá sa, že európski kolonialisti, ktorí majú pošpinené ruky obchodom s „bielymi otrokyňami“ do orientálnych háremov, sami zlodeji, kričia „chytte zlodeja“. Je len prirodzené, že chudobné dievčatá dostali z dobročinných ústavov úhradu na cestovné trovy, rodičia však nedostali žiadnu finálnu náhradu za deti, ani na ne nerobili žiadny nátlak. Kandidátky, ak zachcú, hocikedy sa môžu vrátiť k svojim rodičom. Ani jedna nebola nútená. Príslušná Posvätná kongregácia v Ríme zaviedla v tejto veci prísne vyšetrovanie, ale na senzačných správach nenašla nič pravdy.

MICHEL GUÉRY, francúzsky publicista, adresuje Cirkvi tri otázky. Ak chce byť Cirkev v dialógu a nechce sa vzdať tejto úlohy, musí si odpovedať na tri otázky:

1. Hľadáme skutočne dialóg — rozhovor?
2. Chápeme slovo „počuť“, a rozumieme slovu „mlčať“?
3. Keď ide o problém chleba, hladu, mieru, slobody a výstavby bytov, berieme to naozaj vážne a nesprávame sa ako „dôležitý pán dvorný radca“, ktorý sa bojí, aby sa nezašpinil, a sme presvedčení o tom, že i keď „na svete je veľmi dobre, nijako sa svet nemá veľmi dobre“ a že na svete sú veci, ktoré treba nevyhnutne zmeniť?

Encyklika Pavla VI. „O pokroku národov“ je naozaj revolučnou... Uvedomili sme si túto pravdu skutočne?

K našim správam v minulom čísle z Dargova a Janova, vraciame sa znovu snímkami, ktoré pripomínajú jubilejnú štvrtstoročnú chrámovú slávnosť zasvätenia dargovských veriacich Presv. Bohorodičky a najd. o. ordinára uprostred janovských birmovancov s ich duchovným správcom o. Fr. Haluškom.

NAGOV — V tejto filiálke farnosti Čabalovce v Humenskom okrese prežívali v nedeľu 6. sept. t. r. tamojší veriaci radostné chvíle posviacky novovymalovaného miestneho chrámu. Úsilie ich obetavej práce a záujmu o chrám Boží prišiel požeňvať najd. Otec biskup dr. V. Hopko, ktorý v renovovanom nagovskom chráme slúžil archijerejskú službu sv. a povzbudivými slovami posilnil duchovnú snáživosť miestnych veriacich i všetkých ostatných prítomných, ktorí sa tejto radostnej udalosti zúčastnili.

Nagovský chrám je vyše 200-ročný práve tak ako materský farský chrám v Čabalovciach, kde podobnú duchovnú radosť prežívali už 26. júla t. r.

V oboch stánkoch Božích sú vzácné a starobylé ikonostasy. Čabalovský z r. 1814 a v Nagove z r. 1831.

KOŠICE — Chrámový sviatok Narodenia Presv. Bohorodičky oslávili košickí farníci bohatou účasťou na všetkých službách Božích v nedeľu po sviatku 13. sept., najmä pri hlavnej slávnostnej liturgii, ktorú slúžil v.d. o. Alexej Miroššay. Kázal o. I. Jesenský. Pri hlavnej sv. Liturgii spieval košický chrámový zbor pod vedením p. M. Kicu.

BACKOV — V nedeľu 20. septembra vykonal v tejto farnosti za hojnej účasti veriacich okresný dekan trebišovský o. Imrich Vasiľčák posviacku veľkého kríža pre miestny chrám.

ŠMETKOVCE — V predposlednú septembrovú nedeľu zavítal do Šemetkoviec najd. o. ordinár J. Hirka, aby posvätil nový zvon pre miestnu chrámovú vežu, ktorý vyrobila zvonárska dielňa pi. Dytrychovej z Brodku pri Přerove. Posviacke zvona predchádzalo neobyčajne srdečné privítanie o. ordinára veriacimi, za ktorých úvítací príhovor predniesli p. Ján Hrubjak a duchovný správca o. Alexander Schudich. Pred sv. Liturgiou, ktorú slúžil a pri ktorej kázal o. Ordinár, bola ešte posviacka obnoveného vzácného šemetkovského ikonostasu, ktorý za vysokej finančnej podpory nášho štátu opravili a do vzorného stavu uviedli odborní pracovníci Slovenského pamiatkového ústavu.

KUZMICE — V 45. roku trvania tejto farnosti rozlúčili sa kuzmickí grécko-katolíci so svojím dlhoročným obetavým duchovným správcom o. Antonom Michalovičom, ktorý po dovŕšení 76-ročného veku odchádza na zaslúžený odpočinok. Rozlúčenie s milým duchovným uskutočnilo sa vo farskom chráme dňa 1. októbra t. r. Slová úprimnej úcty a vďaky za vykonanú prácu okrem iných zložil v.d. o. Michaličovi okresný dekan trebišovský a jeho nástupca na kuzmickej fare o. Imrich Vasiľčák.

Patriarcha Maximos V. Hakim, hlava melchitsko-katolíckej cirkvi v sýrskej Antiochii, navštívil začiatkom septembra na pozvanie kardinála Königa Viedeň a iné rakúske diecézy. 62-ročný arcibiskup pred svojím menovaním za antiochijského patriarchu v r. 1967 bol arcibiskupom v Galilei. Ako patriarcha má jurisdikciu nad 400 000 melchitskými katolíckymi. Jeho sídlom je sýrsky Damaskus a libanonské hlavné mesto Bejrut.

Poľský denník „Życie Warszawy“ referuje, že Vatikán začína tvoriť nový pojem „východnej politiky“. K atmosférickým zmenám patrí podľa vývodov spomínaného denníka aj tá skutočnosť, že Osservatore Romano pozitívnejšie než predtým referuje o pomeroch v socialistických štátoch a o mierumilovnej iniciatíve vlád týchto krajín. Ruka v ruke s týmto kráča aj nový „antiimperalistický charakter“ vatikánskej zahraničnej politiky, čo sa prejavilo aj pri audiencii vodcov národného oslobodzovacieho hnutia z portugalských kolónií v Afrike.

„Naša cesta do Juhoslávie zanechala veľmi pozitívne dojmy,“ vyhlásil Mons. Agostino Casaroli po svojom návrate do Ríma. Prvou takouto skutočnosťou je mierové spolažovanie všetkých národov, snažia riešiť sporné otázky pri zeleňom stole diplomatickou cestou, najmä však urovnať konflikty v rozvojových krajinách nie vojnou, ale mierovou cestou.

Z REDAKČNEJ POŠTY

Dr. O. R. — Vaše úprimné vyznanie k cyrilometodejskej myšlienke a ozačstný záujem o Slovo veľmi nás potešilo. Chýbajúce čísla Slova sme Vám odoslali.

J. J. — V záplave básnických príspevkov sa riadime nielen úrovňou, ale aj akútnosťou. Nie sme literárnym časopisom. Doporučujeme štúdium uznávaných tvorcov poézie a prajeme Vám veľa tvorivých úspechov.

Z. A. — Vaše požiadavky sú ťažko splniteľné. Chápeme Vás, ale i Vy pochopte naše možnosti. Rozčulovanie nie je ani program, ani prostriedok.

Ing. F. T. — Vaša výzva „zariadte, aby Slovo vychádzalo včas“ — je nepodstatná. Slovo vychádza podľa plánu redakcie i tlačiarne. Vychádza ku koncu mesiaca. Z tlačiarne ho expedujú v dohodnutom termíne.

P. H. — Po overení hist. údajov a čiastočnom doplnení, informáciu o Vašej farnosti uverejníme neskôr.

O. M. — Lentullov list cisárovi Tiberiovi s „hodnoverným popisom osoby I. Krista“ je všeobecne považovaný za nepôvodný, preto nikoho z teológov nezaujal. Keď sa pred necelým polstoročím zjavil v našej tlači, vzbudil pochopiteľne senzáciu, ale pravdu nemožno budovať na senzáciách. Nemá teda historickú presvedčivosť. Zatiaľ známe historické doklady (Flavius, Plinius, Tacitus, Suetonius i pramene nevhodné ako Toledoth Jeschuach, Celsus, Porfirius, Hierocles, Julian Ap., príp. apokryfné evanjeliá) sú dostatočné aj pre tých, ktorým azda nestačia evanjeliá.

VIACERYM — Správy píšete zodpovedne a posielajte včas a dbajte na kultúru rukopisu (30 riadkov na jednu stranu).

Snímka v Slove č. 13 zachycuje pohľad na gr.-kat. chrám v Chmeľovej pri Bardejove. Autorom kresieb v tomto čísle je A. Lambert.

STOROČNICA SSV

(dokončenie zo str. 9.)

Za bratislavskú CM bohosloveckú fakultu prehovoril a bohatú publikačnú činnosť SSV v oblasti slovenskej katolíckej teologickej vedy vďačne a s úprimnou úctou zhodnotil prodekan fakulty prof. dr. M. Krivina. Za ústredie slovenskej Karity veľkú pomoc a podporu Spolku vďačne ocenil predseda Msgr. Andrej Patka.

Za maďarských duchovných a veriacich a starostlivosť o ich tlačovo-publikačné potreby vďaka úprimnú vďačnosť o. Július Koller.

Záver slávnostného zasadania k stému výročiu založenia a trvania SSV, ktorého okrem uvedených sa zúčastnili všetci katolícki ordinári na Slovensku a profesorský zbor bratislavskej CM bohosloveckej fakulty soali s predstavenými kňazského seminára, vytvorilo prečítanie pozdravných telegramov a listov zo všetkých krajov našej vlasti i zo zahraničia.

LISTUJEME V KATECHIZME:

Poznaj svoje chyby!

Keď pôjdeš na svätú spoveď, musíš najprv porozmýšľať o svojich hriechoch, pospytovať si svedomie. Urobíš to takto: Pros Pána Boha o pomoc, aby ti pomohol dobre poznať svoje hriechy a potom si odpovieš na tieto otázky:

Modlieval som sa? Chodieval na náboženstvo?

Spomínal som Božie meno nadarmo?

Chodieval som na sv. službu Božiu v nedeľu a sviatok?

Slušne som sa tam správal?

Poslúchal som svojich rodičov, kňazov, učiteľov?

Bil som sa?

Robil som, písal, kreslil, hovoril zlé veci?

Kradol som? Luhá som? Vysmieval som sa?

Bol som závistlivý? Bol som lenivý?

Prvá podmienka, aby si dostal odpustenie svojich hriechov je, že musíš poznať svoje hriechy, chyby a ich oľutovať. To urobíš pri spytovaní svedomia. Nezabudni vždy večer pri modlitbe trochu porozmýšľať, čo zlého si urobil cez deň.

(Z knihy: *Nechajte maličkých ... SSV 1970*)

POVZBUDZUJ NAJPRV SEBA A POTOM BUDEŠ MŮČT POVZBUDZOVAŤ AJ SVOJHO BLÍŽNEHO!

DVOJE KRIDEL POVZNAŠA ČLOVEKA NAD POZEMSKÉ VECI: ÚPRIMNOSŤ A ČISTOTA. ÚPRIMNOSŤ ZMYŠĽANIA A ČISTOTA SRDCA!

(Z myšlienok Tomáša Kempenského)

Družina Nepoškvrnenej

Tušil Dominik, že zomrie v mladom veku? Nevieme. Zdá sa však, že hej. Don Bosko o ňom píše, že často vravieval: — Tak rád by som urobil niečo na česť Bohorodičky, no musím konať rýchlo, lebo sa bojím, že nebudem mať dosť času.

Toto „niečo“ bola Družina Nepoškvrnenej. Dominik, ako sme už videli, sa chcel nielen sám spasiť, ale chcel pomôcť k spásu aj svojim spolublížnym. V jeho mladistvej duši sa zrodil plán: Zorganizovať pod ochranou P. Márie Nepoškvrnenej skupinu horlivých chlapcov, ktorí si budú navzájom pomáhať na ceste do neba a pričinia sa zároveň o to, aby získali Bohu čím viac kamarátov. A hneď sa dal do práce. Zašiel za Don Boskom, vysvetlil mu vec a poprosil o dovoľenie. Potom si vybral tých najlepších priateľov a predložil im svoj plán. Prijali ho s nadšením a hneď ho začali uskutočňovať. Každý týždeň sa stretli a navzájom sa poučovali, povzbudzovali a rozdeľovali si úlohy pre budúci týždeň. ostatnými atď.

Dominik bol dušou novej Družiny a vypracoval i jej Pravidlá. 8. júna 1856 sa prví členovia Družiny pred oltárom Matky Božej slávnostne jej zasvätili a zaviazali sa zachovávať Pravidlá. Hlavné body Pravidiel boli:

I. Zachovávať presne pravidlá ústavu.

II. Dávať dobrý príklad spolovníkam, láskavo ich napomínať a povzbudzovať k dobrému slovami a najmä dobrým príkladom.

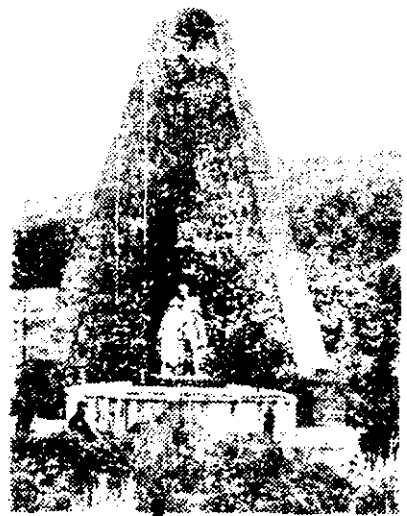
III. Využiť svedomite každú chvíľku času.

V ďalších bodoch Pravidiel sa spomína sv. prijímanie v nedeľu a sviatky, denná modlitba sv. ruženca a vzájomná láska. Ďalej členovia majú napomáhať v čnosti, upozorňovať jeden druhého súkromne na chyby, apoštolovať medzi ostatnými chlapcami atď.

Hneď po založení Družiny Nepoškvrnenej medzi chlapcami bolo pozorovať akési sväté zápalenie v čnosti, v prístupovaní k svätým sviatostiam a v návšteve Najsvätejšej Eucharistie. Mnohí si nevedeli vysvetliť príčinu tohto oživenia duchovného života. Až keď Don Bosko o niekoľko rokov uverejnil Dominikov životopis, pochopili, že pôvodcom tohto bol Dominik spolu s členmi Družiny Nepoškvrnenej.

Raz popoludní oznámili Don Boskovi, že Sávio chýba. Nebol na raňajkách, ani v škole a na obede tiež chýbal. Najprv si mysleli, že je hádam chorý, no

(Dokončenie na str. 16.)

Dukla. Dukelský priesmyk. Dukelský pamätník. Dukelská operácia — to sú všetko uvedomelé pajmy pre každého občana našej vlasti. Od najmenšieho žiaka až po starca-starenku.

Ak znovu spomíname už 26. výročie víťazných bojov na Dukle, spomeňme vďačne aj všetkých tých, ktorí vlastným životom zaplatili veľkú daň našej slobody.

Patrí im naša najhlbšia vďaka, úcta a nesmrteľná sláva!

Najväčší zákon mravnosti:

Chráň sa zlého a čiň dobré!

Keby sa niekto z nás vydal na cestu svetom a chcel by hľadať dobrých ľudí — podľa čoho by ich poznal? Isteže, podľa ich skutkov. „Po ovoci ich poznáte,“ povedal Spasiteľ (Mat. 7, 16). Dobré skutky sú teda charakteristickým znakom dobrého človeka, ktoré robia rozdiel medzi ľuďmi a rozdeľujú ich.

Spravodlivý a dobrý človek koná vždy dobré skutky, lebo má pred sebou svojho Boha a svoj posledný cieľ. Preto aj I. Christos povedal: „Každý dobrý strom rodí dobré ovocie“ (Mat. 7, 17). Dobrý skutok má pred Bohom tým väčšiu cenu, s čím väčším sebazaprením je konaný. Čím menej nádeje máme na pozemskú odmenu, tým väčšiu cenu má pred Bohom. Preto teda Spasiteľ prikázal činiť dobro chudobným, chromým a slepým, lebo nemôžu nám odplatiť (Luk. 14, 13). Z toho dôvodu chváli almužnu chudobnej vdovy, viac než všetky obete bohatých (Mark 12, 41).

Podľa zbožnej legendy prišla duša k nebeskej bráne. Tlačí sa do neba, ale sv. Peter sa prekvapene pýta: „Prečo sa tak tlačíš? Myslíš si, že by si tu patrila?“ A duša hovorí: „Pozri sa, ruky čisté, srdce čisté.“ A nebeský kľučiar odpovedá: „Ano, čisté ruky i srdce — ale prázdne.“

Ano, nebo nie je odmenou len za to, že sa človek chráni od zlého,

(Dokončenie na str. 16.)

Najväčší zákon mravnosti:

(Dokončenie zo str. 15)

ale najmä za to, že konal dobre.
Konat dobre, je našou kresťanskou povinnosťou. Prečo? Pretože konat dobro niekomu, znamená konat ho samému Bohu. „Čo ste jednému z týchto mojich najmenších bratov urobili, mne ste urobili“ (Mat. 25. 40).

o. FRANTIŠEK DANCÁK

KNIHY

DEDIČSTVO OTCOV — zborník k 1100. výročiu smrti sv. Cyrila a storočnici Spolku sv. Vojtecha vydal SSV v Cirkevnom nakladateľstve Bratislava. O knihe obširnejšie píše v tomto čísle na inom mieste o. V. Skorodenský. Knihu dostať v predajniach Spolku sv. Vojtecha alebo priamo v SSV v Trnave. **SLOVENSKO NA ÚSVITE DEJÍN** od B. Chropovského vydalo SPN. Autor tejto knihy sústreďuje v nej pozornosť na dejiny a kultúru našich slovanských predkov na základe starých známych faktov i najnovších archeologických poznatkov. 196 str. a 64 str. príloh. Cena viaz. 21 Kčs.

LABYRINT SVĚTA a ráj srdce — klasické dielo klasika svetovej pedagogickej vedy a literatúry Jána Amosa Komenského. K 300-ročnému výročiu smrti Komenského vydáva nakl. Odeon v Prahe. K vydaniu pripravil A. Škarla. 216 str. Cena viaz. 16 Kčs.

ZO STARŠÍCH SKRIPT, ktoré vydáva a ešte má na sklade Spolok sv. Vojtecha, upozorňujeme na homiletickú príručku dr. Korca: Cirkevné rečníctvo, str. 108, cena 12 Kčs; Homílie na nedele a sviatky vo dvoch zväzkoch. Autor dr. Krovina. Cena 38 Kčs; príručka pastorálnej teológie pod názvom Katechetika. Str. 92. Autor dr. M. Višnovský. Cena 20 Kčs a Cirkevné umenie od dr. A. Bagina. Str. 118. Cena 40 Kčs.

Družina Nepoškvrnenej

(Dokončenie zo str. 15)

v spálni ho nenašli. Don Bosko, ktorý ho dobre poznal, tušil, kde asi môže byť. Šiel do kostola a našiel ho za oltárom opretého o drevený stojan, ktorý sa užíval pri večerných pobožnostiach. Tvár mal obrátenú k bohostánku a ani len brvou nepohol. Oslovil, ho, no Dominik neodpovedal. Potom ním zatriasol. Iba vtedy sa Dominik obrátil k nemu a spýtal sa:

— Och, už je po sv. omši?

— Pozri sa, už sú dve hodiny popoludní, vravel Don Bosko, ukazujúc na hodinky.

Vtedy ho Dominik prosil o odpustenie, že prestúpil domové pravidlá. Don Bosko ho poslal hneď k obedu vraviac: Ak by sa ťa niekto pýtal, odkiaľ prichádzaš, povedz mu, že si vybavoval vec, ktorou som ťa ja poveril.

Inokedy zas Don Bosko skončil poďakovanie po svätej bohoslužbe chcel vyjsť z kostola. Tu však počul, že sa za oltárom niekto rozpráva. Priblížil sa a videl Sávia, ktorý hovoril. Svätý mladík chvátami prerušil reč, akoby počúval odpoveď. Don Bosko jasne zachytil tieto slová:

— Áno, Bože môj, už som Ti to povedal a znova Ti to opakujem: Milujem Ťa a chcem Ťa až do smrti milovať. Keby si videl, že by som Ťa mal obraziť, urob, aby som radšej zomrel.

Don Bosko sa ho raz opýtal, prečo niekedy ide tak neskoro z chrámu. Dominik mu s tou najväčšou jednoduchosťou odpovedal:

— Ach, ja chudák! Keď sa niekedy modlím, prepadne ma roztržitosť a stratím niť svojich modlitieb. Vtedy sa mi zdá, že vidím krásne veci a hodiny mi uletia, ako by to bol iba okamih.

To, čo Dominik nazýval roztržitosťami, boli mimoriadne Božie dary a milosti, ktoré Boh doprial už na tejto zemi svojmu miláčikovi, malému a predsa veľkému hrdinovi Dominikovi.

KULTÚRNE ROZHĽADY

PAVOL VI. K SMRTI FR. MAURIACA, svetoznámeho franc. spisovateľa a nositeľa Nobelovej ceny za literatúru, prostredníctvom štátneho tajomníka kardinála J. Villota poslal rodine zosnulého sústrastný telegram, v ktorom, okrem iného, ocenil spisovateľovo veľkolepé dielo, „ktoré je poznačené vernosťou a hĺbkou vierou“. Fr. Mauriac zomrel vo veku 85 rokov. Je autorom kníh *Život Ježišov*, *Farizejka*, *Kľbko zmijí*, *Cesty k moru* a i. Niektoré diela vyšli aj u nás.

V EDÍCIÍ PAMÄTNÍKY NAŠEJ MINULOSTI vyšla štúdia V. Hrubého: *Staré mesto — Velehrad*, v ktorej autor zhrňuje výsledky doterajšieho archeologického výskumu Starého mesta pri Uhorskom Hradišti.

JAN QUITTON, známy franc. katolícky publicista, autor *Dialógov s Pavlom VI.*, za svoje dielo *Súbežné profily* dostal literárnu cenu Evy Delacroix.

V BARDEJOVSKOM MÚZEU usporiadali výstavu z diela vynikajúceho východoslovenského maliara Jána Rombauera, levočského rodáka, ktorý pôsobil aj na ruskom cárskom dvore. Z vystavených exponátov našu pozornosť zaujali najmä olejomalby: *Podobizne gr.-kat. duchovného s knihou v ruke z r. 1842*, neznáameho kanonika a prešovského ev. a. v. farára dr. M. Schwartzu, Ján Rombauer pôsobil i v oblasti sakrálneho umenia a jeho diela ozdobujú mnohé naše chrámy, napr. ikonostas v Cernine a inde.

V EDÍCIÍ MONUMENTA ARCHEOLOGICA vydali tieto zaujímavé štúdie z obdobia Veľkomoravskej ríše: B. Klíma: *Dolné Vestonice*; J. Poulik: *Dve veľkomoravské rotundy v Mikulčiciach*; V. Hrubý: *Staré Mesto—veľkomoravský Velehrad*; J. Kudrnáč: *Slovanské hradiská v stredných Čechách a i.*

NOVÚ LITERÁRNU CENU Olympia Press udelia po prvý raz na najbližšom medzinárodnom knižnom veľtrhu vo Frankfurtu n. Mohanom. Vyznamenaný román vyjde súčasne v 10 krajinách. Odmenia rukopis, ktorý bude obsahovať najmenej 50 tisíc slov a bude napísaný v niektorom z týchto jazykov: francúzština, ruština, flámsčina, angličtina, taliančina, španielština alebo turečtina.

150. VÝROČIE NARODENIA FL. NIGHTINGALOVEJ, ktorá celý život venovala ošetrovaniu chorých a prebojovala cestu k ušľachtilému povolaniu zdravotnej sestry, oslavuje celý kultúrny svet. Medzinárodný výbor Červeného kríža so sídlom v Ženeve na jej počesť udeľuje každý druhý rok medzinárodné vyznamenanie „medailu Florence Nightingale“, ktorá je určená zaslúžilým sestrám. V našej republike ju od roku 1920 udeľili 17 sestričkám.

SLOVO — časopis gréckokatolíkov. Vychádza raz mesačne. Redakcia a administrácia Košice, Moyseova 50. Vydáva spolok sv. Vojtecha v Trnave v CN. Rediguje dr. Emil Korba. Uzavierka čísla je 25. v mesiaci pre nasledujúce číslo. Neobjednané rukopisy nevraciam. Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov. Pov. SÚTI č. 245/69-sekr. z 20. VI. 1969. Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávky do zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. Cena jedného výtlačku 2 Kčs.